DRAUGAS
ANTROJI DALIS
Šeštadienis, lapkr. 7, 1953

MOKSLAS ☆ MENAS LITERATŪRA

DRAUGAS
PART TWO
Saturday, Nov. 7, 1953

Linksmos ir liūdnos mintys

Po dviejų spektaklių

AL. BARONAS, Cicero, Ill.

Jeigu tikėti John Dos Passos teigimu, tai prieš keliasdešimt metų visuomenė eidavo klausyti Upton Sinclair paskaitų apie Chicagos skerdyklas. Tada ir lietuviai mielai klausydavo kalbančių visuomenės veikėjų. Šiandien televizija uždarė žmogų kambary, ir betkokie vieši parengimai besulaukia daug mažiau klausytojų, negu tada kalbos apie skerdyklas ar kitus kultūrinius reikalus. Tačiau paskutiniai Chicagos Lietuvių teatro spektakliai buvo perpildyti: ar tai Putino populiarumas, ar teatro pasiilgimas bendruomenės globojamą teatrą pastatė ant kojų. Bet pastatymas neapsiėjo be ginčų bei pareiškimų spaudoj, iš kurių paaiškėjo, kad Chicagoj turime du teatrinius vienetus. Apie asmenis palieku kalbėti tiems, kurie atstatinėja vertybines gradacijas, ligi nuobodumo įsikandę į vieną abstraktybę, "varkarais" vadinamą, kurie kūrybą bando išdėstyti ant inčinės skalės ir ją vertina suskaičiuodami kūrėjo metus ir žingsnius jam einant nuo scenos. Čia paliesiu tik tuos aspektus ir žmones, kurie buvo esminiai dėl Chicagos teatro mirties ir vėliau dėl jo prisikėlimo jau dviejuos sambūriuos, kurių vieno laimėjimo ir pralaimėjimo liudininkais buvo Chicagos lietuvių visuomenė X. 25 ir XI. 1. dienomis.

Bendruomenė, pareiškimai ir kasa

Prieš kiek laiko iš Chicagos išvykus rež. J. Blekaičiui ir kitas režisorius, konkrečiai Stasys Pilka, keletą kartų įsakmiai pareiškė, kad jis scenai atidavė pakankamą duoklę (tuo mes tikime ir lenkiam galvas ir keliam kepures) ir iš teatralinės veiklos pasitraukia. Kaikas manė, kad tuo teatras bus paguldytas anť menčių. Tačiau, gelbėdamas padėtį, ligi tol buvęs daugiau dramaturgas ir aktorius A. Rūkas, sutelkė būrelį vaidintojų aną sezoną užbaigdamas "Bumbuliu ir Dunduliu" ir šį sezoną pradėdamas Putino "Valdovo sūnumi".

Iš skelbimų spaudoje matome, kad ir režisorius Pilka apsigalvojo ir surinko dar vieną grupę, atsiribodamas nuo Chicagos lietuvių bendruomenės teatro, lyg jo teatras būtų skirtas ne lietuvių bendruomenei, tuo suskaidydamas aktorius, administraciją ir teatro mėgėjo kišenę. Konkurencija geras daiktas, bet jos išdava bus daugiau blogų pastatymų ir intrigų bei pareiškimų. Šiuo metu geriau vienas teatras su keliais režisoriais ir su viena kasa. Aišku, kad rež. Pilka turi daugiau patyrimo už A. Rūką, bet norint ką nors nulipdyti reikia gero molio (šiuo atveju — aktorių), o, kaip šis molis dabar pasidalys, dar jis pats nežino. Viena jau aišku, kad aktorių gaudymas prasidėjo. Nežinia, kaip pavyks A. Škemos "Vienas ir kiti" pastatymas, bet Putino "Valdovo sūnus" nevisai pavyko, ir už tai kaltė tenka tiems, kurie kratosi lietuvių bendruomenės vardo, o tačiau nori jos paramos. Bet norint tuos netiesioginius kaltinimus panagrinėti, reikia pakalbėti ir apie patį spektaklį.

Intriga, melodramatika ir sentimentai

Režisorius A. Rūkas paklaustas, kodėl šį veikalą pasirinko, atsako, jog pasirinkti padėjo ne iš vieno girdėtas nepasitenkinimas, jog teatras savo repertuaru buvo nutolęs nuo tų problemų, kurios artimos ir rūpimos lietuvių dvasiai. Antra, teatras atėjo į tą būklę, kad jis yra bendruomenės teatras ir šis teatras turi rūpintis ir sielotis visais tais reikalais, kuriais rūpinasi visa lietuvių visuomenė. Be to, lietuvis žiūrovas yra pasiilgęs lietuviškos romantikos, o ja "Valdovo sūnus" perdėm dvelkia. Priedo tiek režisoriaus, tiek nevieno rašiusių buvo pažymėta, kad veikalas yra sceningas. Tačiau, pamačius veikalą, teko beveik visais tais teigimais suabejoti. Putinas mūsų didžiausias poetas. Tiesiog miela buvo vartyti pereitais metais išėjusias tris poezijos antologijas (lietuvių tarybinė, mūsų tremties ir pasaulio poetų) su Putinu, visi džiaugiamės jo stipria beletristika, bet apie "Valdovo sūnų" tenka pasakyti blogiau. Veikalas nesceningas. Kažkas kažkur vyksta, bet to scenoje nematyti. Kada pirmam paveiksle Krušna (D. Mačys) kalbasi su dukterimi Danguole (I. Nivinskaitė), karžygio Mauro (G. Velička) tiesiog gaila. Jis, įsisupęs į savo gražų, bet labai abejotina ar lietuvišką, apsiaustą, bent porą dešimčių minučių neturi ko veikti. Ir taip ligi ketvirto paveikslo tęsiasi jauno Putino rašyti dialogai, pakankamai ilgi ir gerokai sentimentalūs, ir kol juos pora aktorių išdeklamuoja, kiti aktoriai turi pavirsti scenos nekilnojamom dekoracijom. Tuose pilnuose patoso dialoguose pilna šaltų ir kietų kardų, tamsiu mišku, karštų tėvynės meilių, šiltų širdžių, daugybė nepasidavimu ligi mirties bei saldumų mirti už tėvynę. Visi tie abstraktumai išvedą iš romantikos į pigų, paskutiniais metais labai nuvalkiotą, žodinį patriotizmą, nevienam žiūrovui kėlė toli gražu nebe patriotinius jausmus, nes buvo tik deklamavimas, gi scenoje nebuvo jokio veiksmo.

Tiesa, kai trečiame paveiksle įeina Kirmis (Vacys Macieža), nors daugiau panašus į klasikinių dramų juokdarį, tačiau įdomus, scena lyg ir dramatiškesnė pasidaro, bet greitai atslūgsta, kol ketvirtame paveiksle vėl šiek tiek įsitempia, kai pasirodo karžygiai Gytis (B. Maciukevičius) ir Skaidra (A. Brinka). Tačiau tą įtampą tuoj pat sumažina pats Putinas, įdėdamas į Krušnos lūpas žodžius, jog jis todėl belaisvių nenužudo, kad nežino, kuris jo sūnus. Tie sakiniai tik panaikina paskutini spindulį intrigos, nes ir taip žiūrovui jau buvo tas aišku iš abiejų karžygių pasisakymu. Po šio veiksmo prasideda dar melodramatiškesnė ir alpstančios scenos.

Veikalas statytas nerealistiškai, visdėlto turėjo būti dar labiau nutikrovintas. Reikėjo įvesti muzikos ir dar labiau suromantinti, nes "Valdovo sūnus" labiau tinka kokios operos libretui, o ne draminiam pastatymui. Niekas nesistebėjo, kai nudurtas aktorius dar kelias minutes kalbėjo nieko bendra su skausmu ir mirties siaubu neturinčius sentimentus, bet iš šio romantiško nusiteikimo kartais nuskambėdavo gana realistiški sakiniai, kaip "neliesk manęs", kuris, rodos, atėjo iš 20-to amžiaus, divorsan laviruojančio, miegamojo.

Kultūrinė egzistencija ar melas

Ar aktoriai atliko savo pareigas ir režisorius su dailininku savo uždavinį? Galima atsakyti teigiamai. Sunku ką iš "Valdovo sūnaus" buvo išspausti. Jeigu režisorius ir daugiau naktų būtų nemiegojęs ir dar labiau save ir aktorius fiziškai ir tuo pačiu dvasiškai vargines, galbūt tik keliais procentais tebūtų buvę geriau. Aktoriai, tie, kurie buvo suminėti ar ne, atliko savo darbą pakenčiamai. Jei gu jie būtų gerai mokėję roles arba apsirikinėjimų neatitaisinėję, nes žiūrovas niekada nepastebės, ar kardas turėjo būti šaltas ar karštas, vistiek tas meldromatinis, tik už scenos veiksmais tepasireiškiąs patriotizmas žiūrovo nebūtų pagavęs.

Veikalas neatskleidė nei tos senovės Lietuvos didybės. Tokia kova galėjo vykti ir betkur kitur. Jaunimas vargu ar galėjo būti tų tarpusavio valdžios siekiančių grupių sudomintas. Jis pamatė, kad nuo aukso, sosto ir moters troškimo nebuvo laisvi ir tie lietuvių amžiai, į kuriuos mes žiūrim kaip romantiškus, pilnus didybės, pasiaukojimo ir jėgos. Gi iš antros pusės jaunimas, kuris mato nevieną kitataučių spektaklį, gali suabejoti mūsų scenos pajėgumu. Nors ir kažinkaip romantiškai bandytum pavaizduoti senovės gyvenimą ir kultūrą, vargu ar jaunimas tuo besižavės, nes jis žino, kad naginės epochos nebenulems. Kažin ar pasitarnavo ir vyresniųjų jau ir taip smunkančio skonio ugdymui.

Iš čia ir grįžtame prie pirmykštės minties, kad dėl šio pastatymo kalti ir tie, kurie nori bendruomenės pinigų ir nenori jos teatro bei atsiskaitymo jai. Jei teatras būtų vieningas, jis būtų galėjęs duoti ar "Milžino paunksmę", ar "Kazimierą Sapiehą", ar "Skirgailą", ar pagaliau "Šarūną". Šie veikalai ir sceningi ir daugiau atitinką dabartinio momento ilgesį lietuviškai romantikai. Nesakau, kad šis veikalas reikia išimti iš repertuaro: gaila būtų aktorių ir režisoriaus sunkaus ir kruvino darbo, pagaliau jis nėra tiek kenksmingas, kiek gali atrodyti iš šių eilučių. Antra, didelė dalis Chicagoj gyvenančių teatro mėgėjų veikalą matė, o, tie, kurie ne matė, galės nuvykti įsitikinti šių žodžių autoriaus teigimų tik slumu. Žinau, kaip pastatymas vyko, bet sunku nepasakyti savo nuomonę, pagaliau argi mes, nustoję savo žemės ir daugelio kitų sąlygų būtinai kultūros egzistencijai palaikyti, turime likti melagiais, mažinančiais budrumą mūsų kultūrinėse pastangose.

Prislėgtas entuziazmas

Dailininko K. Žoromskio kostiumai gražūs, bet dėl jų lietuviškumo galėtų kalbėti tik istorikai. Scenovaizdis atitinka nerealinį pastatymą, nors kalėjimui sprendimo dar gerokai reikėjo pajieškoti. Kaip neretai, taip ir šitam teatriniam darbe palieka žmonės už kulisų, kurie atidirba sunkiausią ir nedėkingiausią darbą. Tai administratorius Domas Velička, kuriam už visą spektaklio organizacinę naštą turi būti visa Chicagos lietuvių bendruomenė daugiau negu dėkinga.

Nenorėjau nieko šiom savo mintim nuliūdinti ar įžeisti. Ir šias bendras pastabas parašiau iš meilės, o ne neapykantos, tačiau, jei kas įrodys, kad aš, aptardamas gerąsias ir blogąsias pastatymo veikalo puses, suklydau, būsiu laimingas, bet teigiu, kad po spektaklio nevieną iš žiūrovų puolė daugiau liūdnos, o ne entuziastingos mintys.

Pirm negu bus nugriauta tai, kas sena, turi būti pastatyta kas nors naujo. Ir tai mes turime statyti nelaukdami, geriau panaudodami, kad ir laikiną medžiagą, negu tikintiesiems ir netikintiesiems nesiūlydami nieko kito, kaip būsimosios katedros planus. — *Kard. Suhard*

Lai kiekvienas krikščionis, kurs tvirtai laikosi Kristaus, liudija Kristų tiesumu ir ištikimumu, teisingumu ir meile visiems, pagarba neturtėliams ir protestu prieš priespaudą ir išnaudojimą silpnųjų. Toksai liudymas nekrikščionis palenks atsiversti. — *Kard. Suhard*

Kaip kūnas, praradęs dvasią, turi mirti, nes dvasia yra jo gyvenimo principas, taip tauta, praradusi kultūrą, turi žlugti, nes kultūra yra gamtos įsčių palikusio žmogaus gyvenimo principas. **— A. Maceina**

Vaclovas Ratas — Innsbruckas, Tirolyje

A. Tyruolis

Jūrai

Ką tu kalbi, mušrioji jūra,
Tik subtili ausis supranta.
Dėl to norėčiau aš užmigti,
Užmigt ant žalio tavo kranto.

Tranki diena mane apvylė.
Išgirsti leisk, kuo tu skundiesi.
Aš nesikelsiu, kol šaltąja
Banga širdies man neapliesi.

Nebus jau nieko man brangesnio,
Kaip begalinis tavo skundas,
Įmigime ant žalio kranto
Bedalio širdyje pabundąs.

Laukimas

Mes taip laukėm tavęs,
Kad pareitum šviesus,
Kaip pavasaris žalias.
Mes pasenom kaip miškas,
Kurs norėtų suužt
Ir viršūnėm duot valią.

Bet pavasariai tie
Nebegrįš niekados,
Mūs viltie, mūs svajone!
O galėjai tu vienas
Mesti saulės šviesos
Į numirusį klonį.

Išviliojo tave
Toliai ir vienumos
Balsas, šaukiantis graudžiai.
Išėjai tu toli,
Nors žinai: visos girios
Likę liūdesyj gaudžia.

Išpažinimas

Taip, esu kibirkštis
Begalinio ugnyno,
Ir dėl to man buitis
Kaip svaiginimas vyno,

Kurs išbrendo toli pietuose
Saulėj didelėj baisiai.
Plukdo kraują dvasia,
Kurią sotina vaisiai
Išpažintojo medžio. Tyliai
Kyla jis į pat dangų,
Kol geroj pakelėj
Jį sulaiko skersmuo
Mano klysmo pastangų.

Iš naujai ruošiamo rinkinio "BUDĖJIMAS"

KULTŪRINĖ KRONIKA

● **Antanas Kaupas,** lietuvis kunigas, miręs 1913 m. spalio 27 d. buvo vienas iš pirmaujančių lietuvių kultūrininkų JAV-se. Minėdami jo mirties 40 m. sukaktį prisimename, kad jis buvo bendradarbis "Vien. Lietuvininkų", "Dirvos Žinyno", "Žvaigždės", "Garso", "Tėvynės Sargo", "Vilniaus Žinių", "Vilties" ir kitų laikraščių. Buvo pirmasis Amerikoje pradėto "Draugo" redaktorius. Kilęs iš Gudelių kaimo, Ramygalos parapijos. Mokėsi Šiaulių gimnazijoje bei Žemaičių Kunigų seminarijoje. Už rastą pas jį "Aušrą" buvo lenkuojančių iš seminarijos pašalintas. Kurį laiką gyveno Petrograde ir Kaune. Bedarydami kratą žandarai pas jo šeimininką rado "Varpą". Okupantų persekiojamam A. Kaupui beliko persikelti į JAV, kur jis Detroite baigęs seminariją ir pradėjo darbuotis Wilkes Barre, vėliau Scrantone, Pa., kur pastatė gražią bažnyčią. Antrą bažnyčią pastatė klebonaudamas Pittstone, Pa. 1909 metais įkūrė "Draugą", gabiai jį tada dar savaitraštį, redagavo; 1912 m. kartu su šiuo laikraščiu persikėlė į Chicagą. Pats studentaudamas dirbęs net skerdyklose, domėjosi socialiniais klausimais ir yra parašęs leidinius: "Socializmo silpnos pusės", "Iš studijų apie socializmą", "Evoliucija, ne revoliucija". Savo raštus pasirašinėdavo: Patrimpas, Karvojus, Selimas, An-ka, K. A. K. ir kit. Tarp jo parašytų atskirų leidinių suminėtini dar "Visuomenės psichologija", "Padėjimas lietuvių tautos rusų viešnatystėje", "Vidurinis kelias" ir kt. Į leidžiama tada "The Catholic Encyclopedia" XVI tomą anglų kalba parašė straipsnį "Lietuviai JAV-se", kas daugeliui buvo žinių šaltiniu apie Lietuvą ir lietuvius. Jis daug prisidėjo prie įsteigimo Lietuvos Vyčių, jiems ir vardą parinkdamas. Stipriai veikė ir kitose lietuvių organizacijose. Jis taipgi daug padėjo savo seserai Marijai Kaupaitei, kuri buvo atsidėjusi lietuvaičių mokytojų vienuolyno — Šv. Kazimiero seserų — įkūrimui.

Kun. A. Kaupas

● **Lietuvių Dailininkų sambūris** New Yorke ruošiasi savo meno parodai, kuri įvyks š. m. gruodžio mėn. antroj pusėj, Apreiškimo parapijos salėje. Dailininkų susirinkime, kuriame dalyvavo ir L.T.B. New Yorko apygardos pirmininkas Šlepetys, aptarti parodos rengimo reikalai ir išrinkta parodos jury komisija iš dail. V. K. Jonyno, dail. A. Merkio ir dail. Č. Janušo. Dail. Č. Janušas ne tik rūpinasi parodos katalogo leidimu, bet dar ir nemokės mirodos reikalams 100 dol. tuomi padėdamas nugalėti nemaža ir materialinių rengimo sunkumų.

● **Kazys Binkis** šiemet, lapkričio 4 d. turėtų 60 metų amžiaus; tasai mūsų gabus poetas ir dramaturgas gimęs 1893 metų lapkr. 4 d. Gudeliuose, Papilio valsč. Lietuvių literatūroje jo atminimas visada pasiliks gyvas, pelnytas kūriniais, tarp kurių ypač pažymėtinos jo eilių knygos: "Eilėraščiai" ir "100 pavasarių" (Chicagoje išleisti vienoje knygoje), — jo dramos "Atžalynas", "Generalinė repeticija", — jo humoreskinės poemos: "Tamošius Bekepuris", "Kriaučius Motiejus". Jis taipgi suredagavo poezijos rinkinius — pirmuosius ir antruosius "Vainikus".

● **P. Jurgėlos** pasikalbėjimas su Z. Juškevičiene išleistas atskiru leidiniu: "Jaunimas — Lietuvos ateitis" (16, pusl., išleista Chicagoje, tiražas 500 egz., leidėjas — sktn. Z. Juškevičienė). Vyr. skt. P. Jurgėla prisimena, kaip jis 1918 metais rudenį grįžo į Lietuvą (iš Rusijos) ir įstojęs į Vytauto D. gimnaziją Vilniuje įsteigė skautų-čių draugoves. Iki šio laiko skautų eiles jau yra perėję apie 100,000 lietuvių. Jų darbą P. Jurgėla aprašo spaudai rengiamoje knygoje "Lietuvos Skautija". Veikalas apims lietuvių skautų veiklą 1917 — 1949 m. Rusijoje, N. Lietuvoje, Vilniaus krašte, Latvijoje ir tremtyje. Iškeliami skautų vienetų ir atskirų skautų svarbesni pasireiškimai, įnašas į sąjūdį, įsijungimas į visuomeninę bei tautinę veiklą, labdarą, idėjiniai žygiai, visos 3 tautinės stovyklos pavaizduojamos skautų įspūdžiais, atžymimi skautų nuopelnai kultūrinio, visuomeninio ir valstybinio gyvenimo srityse. Veikalas turės apie 400 puslapių, numatomas spaudai atiduoti šiemet. Autoriaus užsimojimas: "Lietuvių jaunuomenei skautybę reikia perteikti sveiką, pilnutinę, idealistinę, lietuvišką". Chicagiečiai autorių turės progos pamatyti lapkričio 8 d., atvykstantį į Lietuvos Skautų sąjungos 35 m. sukakties minėjimą.

● **Dr. Petras Mačiulis,** kalbėdamas pereitą šeštadienį Lietuvišku Studijų institute apie Lietuvos vargo mokyklą, labai iškalbingai ir vaizdžiai nušvietė tą dvasinę nuotaiką, kuri Lietuvoje buvo susidariusi po Vilniaus universiteto uždarymo. Sukliudyta natūrali tautos švietimo ir auklėjimo raida ir iš šalies atsiradusios pastangos skleisti svetimą religiją ir kultūrą, sudarė pagrindus susikurti vadinamai Vargo Mokyklai. Tai buvo kova ne tiek už pačią lietuvių kalbą, kiek už lotyniškas raides lietuvių kalbai išreikšti. Močiutė, bemokanti prie retelio savo anūkę ir prie kojų gulis šuo kuriam sulojus tas darbas skubiai turi būti nutrauktas, yra vykusiai dailininko Rimšos išreikštas tos kovos simbolis. Vyriausias šios epochos veikėjas yra vyskupas Motiejus Valančius. Šios epochos veikėjams mes turime būti dėkingi už tą parengiamąjį darbą, kurį jie atliko mūsų tautai slaptčia ir kuris Neprikl. Lietuvoje pražydo dešimtimis tūkstančių ivairių mokyklų. Tą pačią auklėjimo dvasią Amerikos lietuvių tarpan atnešė Staniukynai, Miliukai ir kiti.

● **P. Jurkaus** novelių rinkinys jau spaustuvėje paruoštas rinkti. Belieka išspręsti pora techniškų klausimų ir leidinys bus visu tempu renkamas ir spausdinamas.

DVI KNYGOS

J. KUZMICKIS, Anglija

"Bendrija" ir privati iniciatyva

D. Britanijoje yra žinoma knygų leidykla "Bendrija", kurios įstaiga skelbiama esanti Vokietijoje. Minėta leidykla, naudodamasi "Nidos" spaustuve, jau išleido kelis leidinius ir skelbiasi netolimoje ateityje išleisianti dar daugiau. Tačiau skelbiasi labai kukliai ir atsargiai, tarsi nepasitikėdama savo jėgomis.

1952 metais "Bendrija" išleido Stasiaus Būdavo "Loretos", mergaitės likimo romano, antrąją peržiūrėtą laidą. Nežinau, ar tos knygos išleidimu patenkintas autorius, ar jos išlaidimu gali didžiuotis leidėjai, tačiau mūsų spauda tą knygą visai nutylėjo.

Knyga išleista labai bėdinai, net skurdžiai. Net pats viršelis, puoštas Kazimiero Dargio piešiniu — mergaitės galva vienuolyno durų fone, nykus, nejspūdingas, neproporcingas. Be to, viršeliai — kalenkoriniai, vos besilaiką, silpnai pritvirtinti.

Knygos popierius neblogas, tačiau spaustuvės petitas — ir akis varginąs, ir nešvarus: vienos raidės riebios, kitos — vos įžiūrimos (plg. 100 ir toliau psl.). Menkas ir kursyvas, į kurį įšoko ir riebių, stačių "litarų" (plg. 129 psl.).

Atsiverti vieną kitą puslapį ir netenki noro skaityti, nors autorius gražiai ir įdomiai pasakoja.

Nekruopščiai žiūrėtos ir korek tūros klaidos.

Kitas vaizdas

Ta pati spaustuvė neseniai atspausdino T.T. Marijonų išleistą knygą — "Arkivyskupo Jurgio Matulaičio — Matulevičiaus Užrašus".

Koks skirtingas vaizdas! Viršelis kietas (pigesniųjų — kalenkorinis, bet tvirtai prisegtas ir aplanku), įspūdingas, nors ir to paties dailininko pagamintas. Popierius — geras, nepersispaudžiąs, gražiai priimąs raidžių dažus. Šriftas, nors ir nestambus, aiškus, švarus, lygiai atspaustas.

Šitą knygą ne tik malonu pavartyti, pakiloti rankoje, bet ir perskaityti, kai ji, rodos, šaukte šaukiasi perskaitoma.

Atrodo, kad šios, pastarosios, knygos leidėjas nusipelnė, kad ji taip rūpestingai ir gražiai išleista. Ir nenuostabu: tos knygos rūpintojėlis buvo kun. dr. K. Matulaitis, MIC, senas spaudos vilkas, kuris pats nusimano knygų spausdinimo darbe. Jis tad ir pasirūpino, kad knyga gražiai atrodytų, kad trauktų prie savęs skaitytoją, bet neatstumtų jo.

Išvados

Turėjau progos taip pat matyti, kai abi minėtos knygos buvo siūlomos žmonėms pirkti ir skaityti.

Nors St. Būdavo romanas pigesnis ir jo žanras patrauklesnis, juo susidomėjimas neatrodė kažin koks didelis. Tuo tarpu "Užrašai", nors ir ne visus įdomina, dėl savo gražios išvaizdos susirado kelią į nemažo skaičiaus skaitytojų tarpą.

Leidėjams reiktų rūpintis, kad jų leidžiamos knygos būtų ne tik turinio atžvilgiu svarios, bet kad ir meniškai atrodytų. Praėjo laikai, kada galima buvo knygą bet kaip leisti: šiandien gyvename kraštuose, kur į knygos išorę kreipiamas ypatingas dėmesys, ir lietuviškoji knyga turi atrodyti meniškai, patraukliai.

Šitos pastabos tinka ne tik "Bendrijai", bet ir kitiems leidėjams: ir poezijos knyga paprastame viršelyje — tarsi žmogus vienuose baltiniuose. Jai reikia išeiginių rūbų, įmanomo viršelio.

Tiesa, meninis knygos įforminimas pareikalaus daugiau išlaidų. Tačiau kiekvienas knygos mylėtojas mieliau pirks gražiai išleistą, nors ir truputį brangesnę knygą.

KULTŪRINĖ KRONIKA

● **Česlovas Grincevičius** savo paskaitoje Lietuviškų Studijų institute pereitą šeštadienį kalbėjo apie lietuviškos knygos istoriją. Pradžioje kalbėtojas atkreipė dėmesį į tai, kad knygos arba rašto atsiradimas yra labai reikšmingas momentas tautos istorijoje. Jis ženklina tą ribą, kuri skiria istoriją nuo priešistorijos. Praėjus šimtui metų nuo spaudos atradimo ir Lietuvoje pasirodė pirmoji spausdinta knyga. Kalbėtojas išryškino keletą lietuviškos knygos centrų, kurie buvo susispietę apie Mažvydą, Daukšą, Širvydą ir Kėdainių knygų leidimo centrą. Jis patiekė statistinės medžiagos, kiek kurį šimtmetį lietuvių literatūroje pasirodė knygų. Augštai įvertindamas kalbiniu atžvilgiu 17 šimtm. lietuvišką knygą, jis nepalankiai pasisakė prieš 18 šimtmečio liet. knygą. Klausytojus nustebino labai didelis knygų ir išplatintų egzempliorių skaičius, išleistas spaudos draudimo metais. Nepriklausomos Lietuvos polėkis buvo toks žymus, kad jis kiek išlygino kitų laikų lietuviškos knygos nepriteklius.

● **Dail. R. Viesulas** yra kviečiamas stoti nariu į tarptautinę grafikos organizaciją IGAS (International Grafic Arts Society), kuri apjungia ne tik Amerikos, bet ir daugelį žinomų Europos dailininkų, dirbančių grafikos technikose, kaip Lurcat, Erni, Elenbaas, Musie ir kitus. Be to dailininkas šiuo metu dalyvauja Amerikos visų sričių dailininkų parodoje Oaklando miesto galerijoje, Californijoje, išstatydamas litografiją "Paukščių giesmė" ir New Yorko Long Island universitete suruoštoje grafikos parodoje, su litografijomis "Be namų" ir "Motina ir vaikas".

● **Dr. J. Bičiūnas** savo parašytoje disertacijoje, kuri lietuviškai galėtų būti pavadinta "Vysk. Valančiaus vadovaujama lietuvių rezistencija", duoda labai daug medžiagos, liečiančios lietuvių pasipriešinimą okupantams rusams 1863 metų sukilimo laikotarpyje. Autorius aprašo bendrą kat. Bažnyčios padėties apžvalgą ano meto rusų imperijoje, rusų tikruosius ir pripuolamus tikslus, ano laiko tautinius ir bažnytinius santykius, Vatikano politiką. Šiuose rėmuose nagrinėja veiklą vysk. Valančiaus, reprezentavusio lietuviškąją rezistenciją. Tas mokslinis darbas turi du pagrindinius skyrius: santykiai iki revoliucijos (apie 134 pusl.) ir santykiai prasidedant sukilimui ir po jo (100 pusl.). Nors čia nagrinėjami įvykiai, liečią bažnytinę sritį, tačiau tada ir tautinė rezistencija vyko drauge. Valančiaus sugebėjimas anuo laiku vadovauti kovojančiai Lietuvos Bažnyčiai iškėlė jį augščiau visų ano meto rusų imperijos buvusių vyskupų. Tokiu jį laikė ir Apaštalų Sostas, ką autorius pavirtina archyvuose rastais dokumentais. Dr. J. Bičiūnas šiuo metu tebegyvena Romoje ir renka medžiagą apie Vilniaus akademiją, nuo kurios įsisteigimo šiemet sueina 275 metai.

● **Dail. R. Kuprevičius,** gyvenąs Argentinoje, nupiešė porą paveikslų iš kalnuotų apylinkių Embalse del Rio Tercero ir iš pakrančių ežero Calamuchita.

● **Romano konkurso jury komisija** dabar skaito gautus 9 romanus ir jų sprendimas, kam teks didžioji "Draugo" premija — $1,000 — laukiamas poros mėnesių laikotarpyje. Komisijos pirmininkas yra **Pr. Naujokaitis,** literatūros istorikas, redaktorius, literatūros vadovėlių autorius, sekretorius — **dr. A. Šešplaukis,** dėstąs Columbijos universitete, poetas, kritikas. Komisijos nariai: V. Dabušis, visuomenininkas, buvęs vienas iš "Darbininko" redaktorių, Lietuvių Enciklopedijos generalinis platintojas, **A. Vaičiulaitis** — vienas iš pirmaujančių mūsų beletristų, kultūros žurnalo "Aidų" redaktorius, kritikas, poetas, laimėjęs Rašytojų draugijos premiją už "Italijos vaizdus", ir **Steponas Zobarskas** — "Gabijos" žurnalo redaktorius, beletristas (kai kurie jo veikalai išversti į vokiečių kalbą), vaikų literatūros kūrėjas, dar Lietuvoje laimėjęs Raudonojo Kryžiaus premiją.

● **Ant Kriščiukaitis - Aišbė** yra miręs Kaune, 1933 metų spalio 30 d., taigi šiemet sueina 20 metų nuo jo mirties. Buvo kilęs iš Paežerių, Vilkaviškio valsčiaus. Gimęs 1864 m. liepos 24 d. Spaudoje daugiau žinomas Aišbės, Antano iš Bugnų slapyvardžiais. Reiškėsi spaudos draudimo ir vėlesniuose laikraščiuose: "Aušroje", "Varpe", "Lietuviškame Balse", "Garse", "Vilniaus Žiniose", "Viltyje, "Vaire" ir kitur. Žinomi jo beletristiniai kūriniai: "Kas teisybė, tai ne melas", "Kaimo mokykloje", "Mūsų ponai", "Brička", "Atliekamo literato užrašai". Gana daug yra sukūręs humoristinio pobūdžio rašinių. Davė įdomių kaimo žmonių charakteristikų. Šalia beletristinės kūrybos buvo taipgi žymus teisininkas, Lietuvos Tribunolo pirmininkas, parašęs "Baudžiamojo proceso" programą, redagavo "Lietuvos teismas 1918 — 1928 m.".

● **Juozo Švaisto** apysakaičių ir vaizdelių knyga "Eldorado", išleista "Bendrijos" Hannoveryje, Vokietijoje, jau platinama Chicagoje. Patraukliai išleista, kietais viršeliais, su aukso įrašu nugaroje ir viršelyje. Knygoje telpa šie kūriniai: Lazdelėmis pasiramsčiuodami nuėjo, Kai visa tauta naikinama, Ryžausi savo kaltę išpirkti. Mes gyvenam, Žaliasai džiaugsmas, Lieutenant George Adams, Trys lovos, Eldorado, Savojo kraujo šauksmas, Velykos vaikystėj, Praeitis prisivijo, Kumeliukas.

● **P. Laurinavičius,** pasižymėjęs medžio drožinių kūrime, dailininko V. Vijeikio užprašytas, dirba lietuviško stiliaus šlakstyklę.

● **Henriko Lukoševičiaus** romanas "Likimo Žaismas" jau spausdinamas. Leidžia Liet. Knygos klubas.

● **L. Žitkevičiaus** eilėraščių rinkinį "Saulutė debesėliuos" šiuo metu iliustruoja dail. J. Pilipauskas. Leidžia Liet. Knygos klubas.

● **Jurgio Gliaudos** nauja novelių knyga spaustuvėje jau įpusėta rinkti. Leidžia Liet. Knygos klubas.

● **Naujos knygos.** Leidykla Terra į naują savo leidinių planą yra įtraukusi šias knygas: V. Krėvės "Rytų pasakos", B. Sruogos "Milžino paunksmėje", J. Aisčio "Apie laiką ir žmones", Vydūno "Prabočių šešėliai", A. Škėmos "Celesta", L. Dovydėno "Naktys po Grigo ratais", J. Savickio "Žemė dega", J. Simonaitytės "Pasasario audroj" (II laida), A. Miškinio pilną poezijos rinkinį, J. Aisčio "Lyrika" — jo viso gyvenimo poetinė kūryba, N. Gogolio "Mirusios sielos", J. Steinbecko romaną "Perlas" (St. Zobarsko vertimas), Salli Saliminen romaną "Kotryna" (I ir II dalis). Bespręsdama sunkėjantį knygų leidimo uždavinį Terra organizuoja savo knygos klubą, kuriame įmokėjęs 10 dolerių narys galės pasirinkti knygų už 15 dolerių pagal jų kataloginę kainą, taigi — trečdaliu pigiau. Pirmieji 200 Terros knygos klubo narių savo užsakomas knygas galės gauti įrištas be atskiro primokėjimo.

● **Dr. Povilas Ragažinskas,** gyvenąs Santiage, Čilėje, pradėjo versti į ispanų kalbą kun. J. Burkaus knygą "Teresė Neumannaitė", kurią išleido knygų leidyklą "Sūduva".

● **P. Gaučio** paruoštą P. Amerikos novelių antologiją "Pietų Kryžiaus padangėje" plačiai panaudoja "Nepriklausoma Lietuva". Iš jo jau atspausdino šeštą novelę. Tą antologiją yra iš leidęs Liet. Knygų klubas.

Iš okup. Lietuvos

● **Kauno dailininkų paroda.** Dailės muzėjuje įvykusioje Kauno dailininkų darbų parodoje dalyvavo 52 dailininkai. Išstatyta buvo daugiau kaip 300 tapybos, skulptūros, grafikos bei taikomosios ir dekoratyvinės dailės kūrinių. Dailininkai į parodą buvo išstatę tuos kūrinius, kurie atitiko valdžios reikalavimą vaizduoti pramonę, kolūkius ir stachanoviečius: M. Račkau skaitė—"Daugiastaklininkę Ričkevičienę", R. Kalpokas — "Šoferio daugiatūkstantininko Zabuko", J. Šileika — Tolstojaus portretus, amžiumi seniausi dailininkai Z. Petravičius ir J. Buračas keliolika kūrinių apie pramonę ir kolchozus.

Iš skulptorių dalyvavo P. Rimša su "Mano kūrybine ataskaita",, Rudzinskas — "Kolūkio talkininkų", B. Klova — "Kompozitorius J. Gruodis". Buvo išstatytas V. Palio ir Stepanavičiaus bendrom jėgom sukurtas bareljefas ir V. Minkevičiaus — B. Zalencko keraminis pano — "Kiaulininkė".

Liekanos vaiko, gyvenusio prieš 75,000 metų

Irake, Shenidar slenyje, apie 250 mylių (oro keliu) nuo Bagdado, atrastos liekanos mažo vaiko. Jos yra apie 75,000 metų senumo ir buvo rastos 26 pėdų gilume paleolitinėse nuosėdose. Tas liekanas rado archeologinė ekspedicija, kurią sudarė Irako ir JAV mokslininkai.

DR. JUZE AGLINSKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
Vaikų ir Moterų Ligos
5159 South Damen Avenue
Medicine and Surgery Building
Pirmad., trečiad. 10—4; antrad. ir penktad. 10—1 p.p. ir nuo 6—9 v.v.
Šeštadieniais 10—12 val. pietų
Ofiso tel. — PR 6-7800
Namų tel. — TR 4-1765

Dr. Vytautas Avižonis, M.D.
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
30 E. 60th St. New York City
Telef. Muray Hill 8-8677
VALANDOS: Susitarus — ketv. ir šešt. nuo 5 iki 8 v. v.
12 Shore Lane, Bay Shore, L. I.
Telef. Bay Shore 7-3710
Susitarus — pirm., antr., treč. ir penkt. visą dieną, šešt. tik iš ryto.

Tel. ofiso HE. 4-6699, rez. PR. 6-7333
DR. ANTANAS ALEKNA
(ALEKNAVIČIUS)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1957 W. Garfield Blvd.
VAL: 1—4 ir 6—9
Šeštadieniais nuo 1 iki 4 val. p. p. išskyrus ketvirtad. ir sekmad.

TELEVIZIJOS
IR RADIJO
APARATŲ TAISYMAS
Sąžiningas ir Garantuotas Darbas
DARBO VALANDOS: 6 v.v.—10 v.v.
Šeštadieniais: 8 v. ryto — 10 v. vak.
M. RIMKUS, 4119 So. Francisco
Telef. YArds 7-1099

Tel. ofiso VI. 7-6583, rez. RE. 7-7868
DR. BIEZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2201 West Cermak Road
VAL.: 1—3 popiet ir 7—8 v. vak. Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas. Šeštad. tik nuo 1—3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th PLACE

Tel. Buto GRaceland 2-9203
2336 West Chicago Avenue
DR. JUOZAS BARTKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
NORTHWEST MEDICAL CENTER
Tel. ARmitage 6-0161
Val. 1—3, 7—9 p.p. pirmad., antrad., ketvirtad., penktad.
10 v. ryto — 1 v. p.p. trečiad.
12 — 4 v. p.p. šeštad.

Tel. ofiso HE. 4-5849, rez. HE. 4-2324
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. Pirm., ketvir., penkt. 1-4 ir 7-9
Antr. 1-5, treč. ir šešt. pagal sutarties

Tel. ofiso WA 8-3060, rez. CO 4-1187
DR. Z. DANILEVIČIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
10748 So. Michigan Ave.
Val. (išskyrus šeštad ir sekmad.) nuo 1 iki 4 v. p.p.; 7—9 v. vak.
Ligonius priima tik pagal susitarimą.
Rez.: 10838 So. Wabash Avenue

DR. ALINA DOMANSKIS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
SPEC. REUMATINĖS IR SANARIŲ LIGOS
Ligonius priima antradieniais nuo 6:30 iki 8:30. Kitu laiku pagal susitarimą telefonu: CLiffside 4-5654
4038 Archer Ave.

Tel. ofiso VI. 7-0600, rez. VI. 7-7303
DR. BR. GAIŽIUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Spec. moterų ligos ir akušerija)
4055 Archer Ave.
Kampas Archer ir California Ave.
VAL.: 2—4 ir 6—9 v. p. p. išskyrus sekmadienius.

Ofiso LAfayette 3-1707. Rezidencijos FIllmore 3-8614 (Maywood, Ill.)
DR. S. GEŠTAUTAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
širdies, vidaus ir vaikų ligos
4055 So. Archer Ave.
(Kampas Archer ir California Ave.)
Valandos nuo 2—4 ir nuo 6—8 po pietų kasdien išskyrus sekmadienius

Ofiso telef. YArds 7-1166
Rezidencijos — STewart 3-4511
DR. J. GUDAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
756 West 35th Street
(kampas Halsted ir 35-ta gatvė)
VAL. 1—4 ir 6:30—8:30 p. p. kasdien išskyrus trečiadienius. Atidara šeštadieniais 1—4 val.

TELEFONAI:
Ofiso FIllmore 3-2007 BUTO COlumbus 1-6190
DR. K. JABLONSKIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
154 N. Broadway
MELROSE PARK, ILL.
Val. 6:30-9 val. vak., išskyrus sekm.

Ofiso tel. GRovehill 6-1020
Rezidencijos HIltop 5-1560
Dr. Alexander J. Javois
(JOVAIŠAS)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2423 West Marquette Rd.
Val. 2 — 4 p.p. ir nuo 7—9 v. vak.
Trečiad. ir šeštad. pagal sutartį

Tel. ofiso PR. 6-3838, rez. RE. 7-9199
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(LIETUVIS GYDYTOJAS)
2500 West 63rd Street
VAL. kasdien nuo 2—4 p. p. ir 7:30 iki 9 val. Trečiad. ir šešt. uždaryta

GRovehill 6-1595
DR. ALDONA A. JUSKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
PRITAIKO AKINIUS
Valandos: 9—12 ir 7—9 v. v. pagal susitarimą išskyrus trečiadienius
2422 West Marquette Rd.

Ofiso ir buto tel. OL. 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1336 So. 49th Ct., Cicero
Kasdien 10—12 ryte ir 5—8 v. vak.
Šeštadieniais 10—2 v. r. ir 4—6 v. v.
Butas 1832 So. 49th Ct.

Telefonas REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
PHYSICIAN and SURGEON
(LIETUVIS GYDYTOJAS)
3925 West 59th Street
VAL. 2—4 popiet, 6:30—8:30 vak.
Trečiad. pagal sutartį

Tel. ofiso ir buto: OLympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1435 South 49th Ct., Cicero
Kasdien 1—3 v. ir 6—8 v. vakare.
Šeštadienais 12—2 v. ir 3—5 v. vak.
Butas 1604 So. 49th Avenue

Ofiso telef. LAfayette 3-3210, jei neatsiliepia, šaukite KEdzie 3-2868
DR. EMILY V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
4146 S. Archer Ave.
VAL. Kasdien popiet nuo 12-2:30 v. Vak. pirm., antr., ketvirt. 6-8:30 v. Trečiadienį tik susitarus

PIRKITE APSAUGOS BONUS!

DR. IRENA KURAS
SPEC. KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ
7156 So. Western Ave.
(MEDICAL CENTER)
Pirmad., trečiad., penktad. nuo 5-8 v.v. Šeštad. nuo 10 v. r. iki 1 v. p.p.
Ofice telef. REpublic 7-1168
Namų telef. WAlbrook 5-3765

Tel. ofiso YA. 7-5557, rez. RE. 7-4966
DR. FRANK C. KWINN
(KVIEČINSKAS)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1651 West 47th Street
LIGONIUS PRIIMA: Kasdien nuo 2 val. iki 4 v. popiet. Nuo 7 v. iki 8:30 v. v. Išskyrus trečiad. ir šeštad. vak.

DR. ANTANAS LIPSKIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4206 West 26th Street
Val. antrad., ketvirtad. ir šeštad. 7-9. v. aak. Kitu laiku pagal susitarimą.
Tel. Ofis. LA 1-4316; Rez. GU 4-2988

Tel. ofiso GR. 6-5399, PR. 6-4732
DR. A. MACIUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2423 West 63rd Street
(kampas 63 ir Artesian)
VAL. 2—4 p. p. ir nuo 6—8 v. vak.
Šeštad. nuo 2—4 val. popiet.
Trečiad. ir sekmad. uždaryta.

Telefonas PUllman 5-8277
DR. I. E. MAKARAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
10750 South Parnell Ave.
Val. kasdien 2—4 popiet ir 6—8 v. v. išskyrus trečiadienius.

Ofiso LUdlow 5-0348
Rez. PArtsmouth 7-4851
DR. F. MAŽEIKA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
West Lawn Medical Bldg.
4255 West 63rd Street
Pirmad., antrad., trečiad., penktad. nuo 1 p.p. iki 3 p.p. ir nuo 7 v.v. iki 9 v. v. Šeštad. nuo 11 iki 12 v. ir nuo 2 v. popiet iki 5 val. vak. Ketvirtadieniais tik susitarus.

Dr. Edward B. MURASKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2750 West 71st Street
(prie California Ave.)
LIGONIUS PRIIMA: kasdien nuo 1 iki 4 ir nuo 7 iki 9 v. v. Šeštad. nuo 2 iki 4 v. Trečiad. pagal susitarimą. Susitarimui skamb. GRo. 6-1321, jei neatsiliepia — VIncennes 6-3900

Ofiso ir buto tel. HEmlock 4-5815
DR. A. NARBUTAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6757 South Western Avenue
Valandos: 6:30—8:30 val. vak.
Trečiad. ir šeštad. 2—4 v. popiet
Šeštad. vak. ir sekmad. uždaryta

Kabineto ir buto telef. PA. 5-1717
DR J. J. PLIKAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6318 Irving Park Road
Val kasdien išskyrus trečiadienius nuo 2 iki 5 p. p. ir nuo 7 iki 8 v. v
Šeštadieniais nuo 2 iki 6 p. p.
Kitu laiku pagal susitarimą

Tel. Ofiso LA 3-4949; Buto CE 3-7786
DR. J. A. PAUKŠTYS
DANTISTAS
Priėmimo laikas nuo 10 iki 12; nuo 2 iki 6 val. vak. ir 7iki 9 val. vak.
4253 Archer Avenue
Whipple St. įėjimas

Ofiso telefonas — BIshop 7-2525
DR. AL. RAČKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4342 Archer Avenue
(Kampas Kedzie ir Archer)
VAL. kasdien nuo 2:00 iki 8:00 v. Trečiad. ir sekmad. tik susitarus

Dr. Antanas Rudokas, O. D.
Tikrina akis; pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus.
4701 S. Damen Ave., Chicago, Ill.
Šaukite — YA. 7-7381
Priima: vakarais 6 iki 9, šeštad. 10 ryto iki 4; trečiad. ir sekmad. tik susitarus

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Naujas adresas: 4255 W. 63rd St.
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rezid. telef. GRovehill 6-0617
Vaandos: 1—3 p. m. 6—8 p. m.
Trečiad. ir šeštad. pagal sutartį

Tel. Ofiso CL 4-0253, rez. YA 7-6388
DR. A. Z. ŠAULYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
4645 S. Ashland Ave. (kamb. 211)
Pirmad., antr., ketv. ir penkt. 6:30—8:30 val. vakare.
Šeštadieniais 2—4 val. popiet
Rez. 4420 So. Talman Avenue

Tel. ofiso YA. 7-0554, rez. MI 3-2880
DR. CHARLES SEGAL
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4740 So. Ashland Avenue
(antras augštas)
OFISO VAL: 10 iki 12 v. ryto; nuo 2 iki 4 v. p.p.; nuo 7 iki 8:30 v. v.

Ofiso tel. TR 4-6000, Rez. RE 7-2780
DR. J. STARKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
653 West 79th Street
Rezid. 7236 So. Rockwell Str.
Val. pirm., antr., ketv. ir penkt. 1—4 ir 7—8:30 val. vak.
Trečiad. ir šeštad. 9—12.

DR. STRIKOL
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4645 So. Ashland Ave., Chicago
VAL. nuo 2—4 ir 6—8; trečiad., šeštad. ir sekmad. tik pagal sutartį.
Tel. ofiso YA. 7-4787, rez. PR. 6-1930
Jei neatsilieps viršminėti telefonai, šaukite MIdway 3-0001

SKELBKITĖS "DRAUGE"!

DR. FL. TALLAT-KELPSA
DR. E. TALLAT-KELPSA
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
Marquette Parko ofisas: Fordon Medical Arts Bldg. 2656 W. 63rd St. (kampas Washtenaw ir 63rd). Val.: Pirm., penkt. 5—8; antr. ir ketvirt 6—8:30; šešt. 3—5; treč: uždaryta.
Telefonas — PRospect 6-8548.
Cicero ofisas: 5002 West 16th St. Val.: pirm., treč., penktad. 6—8:30; antr., ketvirt. 5—8:30; šešt. 11—1. Telef. TOwnhall 3-0959; namų telef. ROckwell 2-2387.
Kitu laiku susitarus.

Tel. ofiso HE. 4-2123, rez. PR. 6-8484
DR. V. P. TUMASONIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. chirurginės ligos
6255 South Western Avenue
VAL. kasdien 2—4 p. p. ir 6—8 vak.
Šeštad. 2—4 p. p. Trečiad. ir sekmadieniais uždaryta

Tel. ofiso: DAnube 6-1125
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
MOTERŲ LIGŲ GYDYTOJAS
3267 South Halsted Street
Val. 1 iki 4 v. p. p. ir 6—8 v. vak.
Šeštadieniais 1—4 v. p. p.

Ofisas ir rezidencija—YArds 7-3526 ir YArds 7-7410
DR. JONAS VALAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4038 So. Archer Ave.
Kasdien nuo 6:30 iki 8:30
Šeštadieniais nuo 4 iki 6.

DR. JUOZAS VIDŽIUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
26 South Cicero Avenue
Val. nuo 6—9 v. v., šeštad. nuo 2—4 val. p. p.
Ofiso telef. AUstin 7-4748
BIshop 2-2670
Namai — 1445 S. 49 Ave.
Tel. OLympic 2-4006

Tel. ofiso VI 2-1581, rez. VI 2-0742
DR. V. VILEIŠIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 W. 31st Str.
Kampas Halsted ir 31-os gatvių
Priėmimo valandos 2—4 p. p. ir 6—8 v. v. Šeštad. 2—4 po pietų.

Tel. ofiso PROspect 6-9400; rez. HEmlock 4-3851
DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(Vaškevičiūtė)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6560 So. Western Ave.
Val. kasdien 1—3 p. p. ir nuo 6—8 v. vak. Šešt. 1—4 p. p. Trečiad. ir kitu laiku tik susitarus.

Tel. ofiso PR. 6-6446, rez. HE. 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2420 West Marquette Rd.
VAL. nuo 2 iki 4 p. p.; 6 iki 8 vak.
Trečiad. ir šeštad. pagal sutartį

Tel. ofiso CA. 6-0257, rez. PR. 6-6659
DR. P. Z. ZALATORIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1821 So. Halsted Street
Rezid. 6600 S. Artesian Ave.
VAL. 11 v. r. iki 3 p. p.; 6—9 v. v.

Telefonas OLympic 2-4276
DR. P. ATKOČIUNAS
DANTISTAS
1446 So. 49th Court, Cicero
VAL. antr., ketv. 10-12, 2-6,7-9 p.p. penkt. 3—6, 7—9 p. p.
3147 S. Halsted St., Chicago
VAL.: pirm., treč., šešt. 3—8 p. p. penkt. 10—12 ryte

DR. A. P. STULGA
DANTISTAS
2723 West 71st St.
Priėmimo laikas pagal susitarimą
Telefonas GRovehill 6-6785

DR. G. SERNER
LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas

Tel. YArds 7-1829
Pritaiko akinius
Kreivas akis ištaiso
Ofisas ir akinių dirbtuvė
756 West 35th Street
VAL. nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8, trečiad. nuo 10—12; šeštad. 10—3 p. p.

DR. J. J. SMETANA, JR.
OPTOMETRISTAS
1801 So. Ashland Avenue
VAL. pirmad., antrad., ketvirtad., penktad. 9:30—12; 1:30—8 v. v. trečiad. uždaryta, šeštad. 9:30 iki 12; 1:30 iki 5 val. vak.
CAnal 6-0523 Platt Bldg.

DR. S. VAITUSH, OPT.
Palengvinu akių įtempimą kuris yra priežastimi galvos skaudėjimo, svaigimo ir skaudančių akių karščio. Atitaisau trumparegystę ir toliregystę.
Prirenku teisiklingai akinius. Visi egzaminavimai daromi su elektriniais instrumentais rodančiais mažiausias trūkumas. Speciali atyda kreipiama į mok. vaikus
4712 So. Ashland Avenue
YArds 7-1373
Val.: 10:30 - 7 v.v., šeštad. 10:30 - 6 v.v. sekm. ir treč. uždara

Perskaitę "Draugą", duokite jį kitiems pasiskaityti.

DOVANA

NELĖ MAZALAITĖ, Brooklyn, N. Y.

Kartais jis galvojo, jog reikėjo, kad taip atsitiktų, nes kažin ar nebūtų praradęs savo sielos, jeigu jis nebūtų buvęs vienas. Vienas, juk jis negalėjo skaityti kitaip — nors jų buvo dalinys, kuopa, batalijonas, jis čia buvo vienas lietuvis. Tarp svetimų, tarp vokiečių. Tarp priešų. Jis kovojo už juos, be savo pasirinkimo, nes išviso jau nebuvo paleistas nuo tos valandos, kaip jį karo prievolėn paėmė rusai.

O dabar jis kovojo rytuose, buvo žiema ir tokia skaudi, kad neturėjo kur nuo jos slėptis. Ir jie buvo apsiausti, valandomis atrodė, kad yra beviltiška, nes jeigu vis labiau pavargę vokiečių kareiviai slaptomis galėjo tikėtis, jog pakliuvimas belaisvėn juos išgelbės, jis, kuris pažino bolševikus, tarė, kad geriau gauti kulką ar nušalti.

Taip buvo dabar, tačiau ir anksčiau, kur vokiečiai ėjo patys siaubdami kaimus, kaip bausmė, jam buvo beveik lygiai baisu. Jis nebenorėjo nė girtuokliauti, nė meilautis su merginomis, jis nenorėjo nė lošti kortomis iš tų pinigų, kurie jam atrodė beverčiai, ir kurių galėjai net nebespėti išleisti ik. mirčiai. Ir tai dėl to tas viskas, kad jis buvo vienas.

— Jeigu mes būtume nors du, — galvojo jis. — du šaunūs kareiviai, savieji, mes čia galėtume keikti ir juoktis iš tų prūsų, ir būtų lengviau. Mes eitume prie mergų — kodėl ne, tai būtų kiek pamišumo, kaip namie, keliauti kitan kaimaa žodžiu persimesti, paskui pasigirti, kad patikai, ir pajuokauti iš draugo pasirinkimo. Visai kitas reikalas būtų. Juk tačiau, argi galėjai keiktis be pritarimo? Ar buvo įdomu kalbinti merginą, jeigu esi vienas? Ir nugerti, ištikro, jeigu čia būtų savas, vistiek, nors namie tokio ir nebūtumei užkalbinęs, nei jo vardo kada girdėjęs, o ir piktuoju būtum buvęs — čia gi, šioje nedalioje, susidaužti stiklais, ir apsunkusia galva pasipasakoti tai artimai, kaip niekuomet su broliu, ir pažiūrėti kieno sąmonė pajėgesnė, kieno kojos tvirtesnės. O, pavesti girtesnį už save draugą, duoti jam atsiremti į save, ir einant būti atsargiu už jį, — per tuos banditų miškus, arba, pačiam pasitikinčiai ir atsimušti į artimo petį — iš tikro, kaip būtų puiku. Argi taip gali su vokiečiu? Kokia čia kalba! Kad taip nors vienas saviškis! Koks jis bebūtų, kad ir valkatėlė koks, kad ir suklypęs, kad ir menkas, pats striukiausias kareivis, pats galinis, galėtum jį paraminti, galėtum apginti — taip būtų gera duoti į snukį vokiečiui, jeigu užkliūtų jo draugą. Ir žiema nepajėgtų padaryti nieko, kaipgi įsiskverbtų šaltis į pirštines, jeigu ta ranka paliestum draugo petį?

Iš pradžių jis stačiai sirgo viskuo tuo, paskui pamėgino išdidžiai nešti vienumą — jis ir elgėsi ir kalbėjo, tarytum šauktų į tyrlaukius, tarytum jis iš viso tiktai vienas čia. Tačiau jiems tai buvo vistiek, šitiems svetimiems, šitiems priešams, kuriems jis buvo nedaugiau kaip belaisvis. Ir jam neužteko paties savęs. Tada tai jis pradėjo galvoti: viskas praeina, praeis žiema, praeis karas, reikia tiktai palaukti, tiktai kantrybės — praeis. Ir viskas bus gerai — namai bus, ir taika.

— O jeigu ne? — galvojo jis kartais, nes buvo perdaug neįtikėtina, neįkandama jokiai minčiai sustoti ties taika, — jeigu ne? Jeigu jis to nesulauks? Ir niekuomet negrįš, ir nematys motinos, ir nebematys nieko — kaip ir jo niekas, gulės kažinkur bendroj duobėj, iš kurios nebeištrauks jokia ranka. Arba, gali sudraskytį vilkai. Tai viskas. Ir tos mintys buvo tokios, kad jų negalėjai nusikratyti, jos jau ėjo iš paskos, kaip vilkai, kurių dantys kalenosi ir akys žiburiavo, ir viduryje speigo nuo jų pylė prakaitas.

Ir tokią vieną minutę, kai buvo taip nyku, jam atrodė, jog jis pradeda dusti, jis atsiplėšė milinę prie kaklo, kad pereitų šaltas gaivus oras, ir jo pirštai užčiuopė ties krūtine kryželį. Ir tada jis labiau negu bet kada atsiminė motiną. Nes kryželis buvo jos. Ne, nevisai taip — argi tiktai kryželis?

Nelė Mazalaitė

Tai tada, kai jis važiavo į Kauną, į bolševikinę kariuomenę, ji atidavė jam savo rožančių.

— Pažadėk, kad niekuomet nepamesti jo,—pasakė ji ir, žinoma, jis pažadėjo, argi jis nebuvo susigraudinęs, argi jis nebuvo jaunas, argi tai nebuvo jo motina, ir dovana jos. Nepatogi, — manė jis, — šitokiais laikais. Ir jis tarė, kad nebus nusikaltęs, jeigu jis nešiosis rožančių piniginėje, nes iš tikrųjų, jis gi nevarstė taip poterių niekuomet, tai negi laikys jį kišeniuje, arba ant kaklo, kur veržia, be to, kiekvienam krenta į akis. — Tačiau jis matė, kad draugai buvo drąsūs, tais laikais sušvito atkaklumas ir jėga, ir šventas ženklas galėjo reikšti ne tiktai Dievą, bet ir tėvynę, ir daugelis pabrėžtinai rodė savo pagarbą kryžiui ir maldai. Ir jisai pajuto panašų traukimą. Ne, rožančius buvo nepatogus, jis nupirko sau grandinėlę, ir tenai prikabino kryželį nuo mamos rožančiaus, o patį rožančių laikė piniginėje — jis gi buvo žadėjęs nepamesti.

Tai dėjosi per visus praėjusius metus, iki šios valandos — ir staiga jį kažkas suėmė, jis baimingai galvojo, ar nebus pametęs rožančių, nes jis neatsimena, ar seniai yra patikrinęs. Ir jis nusimovė pirštines ir nejuto šalčio kol atidarinėjo piniginę, ir atsiduso: Taip, rožančius buvo patrūkęs poroje vietų, gal nuo tokio nepajudinto gulėjimo, gal vielos buvo senos, bet jis tebebuvo visas. Kareivis laikė rankoje rusvą kukavnį rožančių, kurį motina visada nešiojo su savim einant bažnyčion ir namų maldose, kai ji turėjo laisvas rankas — ir jis pagalvojo, jog ji negalėjo atiduoti jam daugiau negu atidavė.

Jis stovėjo ir nebojo speigo, jis uoliai taisė sutrūkusias vietas, nagais išlygindamas vielas ir sukando jas dantimis, užlenkdamas. Ir jis tarė, jog tai negražu ir tikra, kad šitas rožančius buvo be kryželio, ir galvojo, ar tas kelias dienas, kurias jam pavyko pabūti namie per tuos prievartos metus, ar motina bus mačiusi, ką jis padaręs? Ji nesakė nieko, ir jam dabar buvo graudu — jeigu jis galėtų pabučiuoti jai ranką, ir pasakyti, kaip buvo. Ji nepyktų. Ar ji nepajustų tai, jeigu jis dabar pasimelstų? — Ir jis klupdamas ir ne viską atsimindamas pradėjo melstis, jis laidė per savo pirštus rožančių, kaip buvo matęs begales kartų motiną darant, ir jam atrodė, jog su kiekvienu karoliuku jau geriau — tarytum jis kalbasi su ja pačia. Ir su tėvu. Ir su kiekvienu geru žmogum iš savo krašto.

Tai šitaip jis pradėjo melstis visada, kada tiktai galėjo. Jis išeidavo vienas, ir kalbėjo rožančių, ten jis suverdavo savo nerimą ir neviltis, ir vėl tikėjimą, jog baigsis gerai, kas dabar atrodo be galo. Jam tai buvo kaip laiškas, tie poterėliai, kaip laiškai, kurių nebuvo kur siųsti šitame apgulimo užtvare. Ir kaip atsakymas ateidavo jo paties maldos žodžiai. Taip pamažu jis pradėjo galvoti daugiau negu tik apie namus ir savuosius — jis galvojo maldoje, kur tie žodžiai buvo skiriami? Jis pradėjo išmokti melstis — pažinti, kad yra žmogus, kad buvo leistas į žemę ne tiktai laisvai užaugti, ne tiktai dabar kariauti nenorint, ne tiktai būti palaidotu kažkur, kažkaip, bet ir nemirti amžinai.

Ir todėl, kad buvo tai atradęs — viskas pasikeitė. Ne, nenuėmė niekas spaudžiančio apsupimo žiedo, nei nesutrumpėjo žiema, nei didesnės viltys atsirado, tačiau jis žinojo, jog viską reikia priimti, ir kad tai nėra perdaug. Tačiau toje jo dvasios ramumoje staiga įvyko kažkas. Jis nerodydavo savo maldos kitiems, ne dėlto, kad bijojo ar išsigynė, tiktai perdaug garbino ir saugojo šventumą, tačiau kartą jis buvo užkluptas juoko, ir pasižiūrėjęs išvydo jaunąjį kareivį Jauniaus iš visų, kurį kiti vadino princu, nes jis buvo iš gerų ir turtingų namų, didelio partijos žmogaus vaikas, ir toks užsidegęs Vokietijos didybe, kad beveik per prievartą išsimušė iš namų, nelaiku, ir nuėjo paprastu kareiviu. Jis svajojo apie visus ordinus, tačiau jie turėjo būti jo paties išplėšti jo drąsa, ne protekcijomis — toks jis buvo neatlaidus. Ir nemėgo jo niekas, slaptomis kiekvienas buvo pagalvojęs, jog turėti šalia savęs tokį fanatiką nėra gera, nes tikriausia, tokią valandą, kad būtų galimybė, nors nedidelė, išsigelbėti bėgant, ar žūti — jis tikrai nebėgtų, bet ir kitiems neleistų. Toksai buvo tas, kuris juokėsi dabar, ir jo siauros lūpos švystelėjo, kaip degtuko ugnis ore.

— Nauji ginklai? — pasakė jis, ir vėl taip juokėsi, kad kepurė galėjo nukristi, jeigu ji nesikabintų už ausų, o tasai kuris meldėsi pajuto kaip per jo veidą nutvieskė kraujas. Tai pyktis, — pagalvojo jis, — ir galvojo: — aš neturiu teisės pykti, ir jis visomis jėgomis stengėsi nematyti ir negalvoti apie vokietį, ir tęsė savo maldą.

— Prietaringa barbarų tauta, — pasakė vokietis ir pažengė dar arčiau, ir dar stipriau ėmė degti lietuvio veidas, o karštis slinko per krūtinę, bet jis galvojo: — Aš negaliu pykti, nes jeigu kryžium galima būtų smogti — jis nebūtų išpirkimo ženklas, ir jis tęsė savo maldą, nes buvo likę sukalbėti tiktai kelios Sveika Marija.

— Baili boba, — pasakė vokietis jau niršdamas. Jis negalėjo suprasti, kad taip elgėsi šis vienas svetimas šuo, priklydęs į garbingą germanų karių būrį, kaip jis drįso neatsakyti kalbinamas! Jis priėjo ir ištiesė pirštus į rožančių.

— O, jeigu aš dabar negalėsiu susilaikyti! — pamanė lietuvis ir tuojau sakė sau: — Bet mano visi žodžiai išdulkėtų, kaip paleistos plunkstos vėjuje, jeigu dabar aš pasirodyčiau nekantrus. Dieve mano, koks menkas yra žmogus, koks didelis pyktis, nes didžiausiame pavojuje aš nebuvau taip įtuitęs, kaip dabar ant šito valkėzo — ir jis sukalbėjo paskutinę Sveika Marija.

Kažin kaip būtų buvę, nes vokietis jau buvo prikišęs savo pirštus, jis net pirštinę nusitraukė, kad geriau galėtų griebti ir lietuvis tuo metu pakėlė ranką. Ne, jis nemanė muštis, tai tiktai jam priėjo metas persižegnoti. Paskui jis pabučiavo rožančių, įsidėjo jį kišenėn ir nuėjo nepažvelgęs į vokietį.

Tasai paliko ten, kur buvo sustojęs. Kada lietuvis kėlė ranką, vokietis truputį atsilošė, lyg privengdamas smūgio ir paskui jo pirštai nuslinko prie revolverio, bet tasai, kuris buvo pajuoktas, nuėjo tolyn ir, kai žiūrėjo į jo plačius pečius, kurie dengė kaip miškas pusę horizonto, ir kai matė svyruojant didelį, ir tylintį, kaip medis — vokietis paliko vietoje. Staiga jis buvo kažką supratęs. Jis mažai iki šiol kreipė dėmesio į šitą vienintelį svetimą kareivį, bet buvo girdėjęs giriant ano drąsą, ir tai pykdė jį, nes kas kitas galėjo būti drąsus, jeigu ne vieni vokiečiai? Ir dabar, kada matė lietuvį pasitraukiant, jis pažino, kad tas žmogus yra drąsus.

To jis neužmiršo, nors norėjo — jis pyko ant savęs, jis norėjo galvoti tiktai su pajuoka, jeigu jau negalėjo negalvoti, tačiau jis galvojo: tas šuo yra drąsus. Ir net nemokėjo pasakyti, kodėl tai žnojo. Juk gal tiktai iš baimės jis nutylėjo, kad nereikėtų aiškintis ir teisintis? Bet vokietis žinojo: ne, ne dėlto. Ir kai buvo praėję kelios dienos, jis nuvargo nuo savo svarstymų ir kada pamatė lietuvį vieną, priėjo. Dabar tai nebuvo jo maldos laikas, matė vokietis — vyras rūkė, jis buvo grįžęs iš sargybos ir pavargęs ir jisai abejingai pakėlė galvą, kai vokietis priėjo ir atsisėdo šalia. Ir vokietis pajuto, kad jam yra sunku prakalbinti, jis negalėjo teisintis nei atsiprašinėti — kaipgi! Ir nemokėjo užvesti kalbos apie kokį kasdieninį reiškinį — ne. Jis pasėdėjo valandėlę, pakilo ir nuėjo. Ir tada lietuvis pažvelgė paskui jį, ir pradėjo galvoti, kas yra atsitikę. Kažinkas, manė jis — kažinkas. Ar turėjo anas vėlei kokį klastingą norą? Ar rengiasi padaryti jam ką blogą, net čia, net šitokiu laiku? — Aš turiu būti apdairus, — manė jis, juk esu vienas. — Vienas,— pagalvojo jis nustebęs. Jis jau buvo nustojęs vienumos baimės jutimo, jis iš viso nebegalvojo apie save, tiek, kad turėtų justi tai. Ir jis užmiršo vokietį.

Tačiau tasai nebuvo užmirštas, ne, juo toliau, juo labiau neužmiršo. Jis dabar tykojo pamatyti vyrą besimeldžiantį — tiktai taip. Jis manė: — Tada aš dar kartą pasijuoksiu, ir jis bus priverstas reaguoti. O tada jis pasidarys toks paprastas ir aš jį sunaikinsiu. Nes yra aišku kas dėsis, jeigu jis pakels ranką prieš vokiečių karį.

Tokį momentą jis sulaukė. Buvo baisus laikas, po ilgo ty-

(Nukelta į 4 pusl.)

Diena Ateis, Kai Būsi Linksmas Sutaupęs!

Taigi, dabar pradėkite taupyti šioje lietuviškoje įstaigoje. BRIGHTON SAVINGS & LOAN moka 3% pelno ant jūsų sutaupų.

Kiekvieno taupytojo indėliai apdrausti iki $10,000.00

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASS'N.

4071 Archer Ave., į vakarus nuo California Ave.

CHARLES ZEKAS, Sec'y

OFISO VALANDOS:

Pirmad., antrad., penktad ir šeštad. 9 v. ryto iki 4:30 p. p. Trečiad. 9 ryto iki 12 v. d. Ketvirtad. 9 ryto iki 8 vak.

SEGHETTI TRAVEL BUREAU

2451 S. Oakley Ave. — Tel. YArds 7-3278

PARŪPINAME KELIONES: Lėktuvais — Geležinkeliais — Autobusais — Laivais.

Taipgi parūpiname bilietus, viešbučius ir sutvarkome visus su kelione surištus dalykus. TURIME LIETUVIŲ SKYRIŲ Pildome afidevitus. Kelionės planuokite iš anksto kitiems metams. Anksčiau užsisakykite bilietus kaip lėktuvais taip ir laivais, tai būsite tikri, kad tikrai gausite vietas. Pirkdami bilietus pas mus nemokėsite brangiau ir išvengsite laiko sutrukdymo, nes nereikės lankytis nei į geležkelio stotį ar aerodromą, nes visa tai atliksite vienoje vietoje — PAS MUS.

PROGRESS LIETUVIŲ BENDROVĖS KRAUTUVĖJE

VERTYBIŲ VERTYBĖS !

1954 m. mados prekės Visų gerųjų išdirbysčių!

SUTAUPYMAI NUO 30% IKI 60% !

LENGVIAUSI IŠSIMOKĖJIMAI IKI 30 MĖNESIŲ!

Prekės pristatomos visur! Kalėdinio pirkimo klubas prasidėjo! Kviečiame pamatyti šias ir šimtus kitų prekių vertybes Progress Krautuvėje!

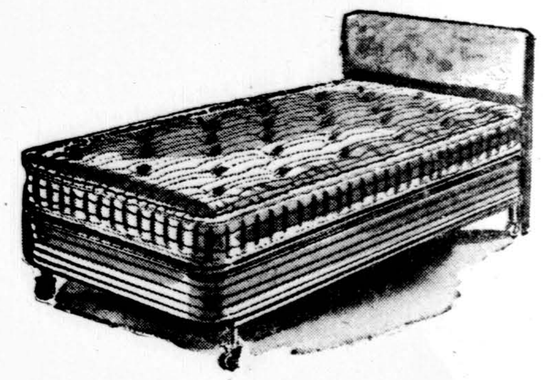

$75.00 vertės ši pilnai įrengta Hollywood mados lova tik	$44.50
$15.00 vertės visokių dydžių metalinės lovos po	$9.95
$32.50 vertės springsiniai matracai, visokių dydžių, po	$16.95
$189.50 vertės dviejų dalių seklyčioms setai, dengtų vilnonių frieze	$98.50
$225.00 vertės 3-jų perskiriamų dalių seklyčiom setai-sofos, dengti su frieze, po	$134.50
$128.00 vertės 3-jų dalių miegamųjų kambarių setai tik po	$78.00
$135.00 vertės virtuvėm gaziniai pečiai, žymių išdirbysčių, tik po	$84.50
$260.00 vertės aukštos rūšies gazo virtuvėm pečiai, tik po	$168.00
$225.00 — 1953 metų mados 20 colių screen televizijos setai tik po	$169.50
$45.00 vertės gerai padarytos ir gražiai nubaigtos komodos, tik po	$28.75
$129.00 vertės Thor drabužių plovyklos po	$98.50
$135.00 vertės gazu kūrenami šildomi pečiai po	$97.50
$45.00 — 30×48 plate stiklo veidrodžiai po	$27.75
$32.50 vertės springsiniai matracai, visokių dydžių, dabar po	$16.95
$60.00 vertės pilni lovų įrengimai: graži lova, matracas ir springsai	$34.50
$65.00 vertės gerai padaryti, dviem gulėti, studio couches tiktai po	$39.50
$160.00 vertės 3-jų dalių parlor setai su lovos įrengimais tik po	$89.50
$98.00 vertės alyva arba gazu kūrenami šildomi pečiai po	$59.50
$20.00 vertės visokių dydžių vatiniai matracai tik po	$9.95
$95.00 vertės gražaus piešinio vilnoniai kaurai 9×12 dydžio tik po	$59.50
$295.00 vertės miegamųjų kambarių setai, 3-jų dalių, tik po	$187.50
$7.50 vertės šiltos ir gražios kaldros (antklodės) dabar parduodamos tik po	$4.49
$7.50 vertės, 9×12 gražios klijankos, didelis pasirinkimas, po	$4.49
$15.00 vertės 18×12 artistiški veidrodžiai labai gražūs, tik po	$4.95
$7.50 vertės žymių išdirbysčių kaurų valytojai, dabar tiktai po	$3.95
$9.95 vertės radio arba lempų staliukai po	$4.95
$7.50 vertės sveikatos svarstyklės po	$4.95
$7.50 vertės didelės mieros hampers po	$4.95
$7.75 vertės metalinės prosinimui lentos po	$4.95
$2.00 vertės pluksniniai pagalviai tik po	98c
$15.95 vertės Pull-up kėdės tiktai po	$9.95
$1.50 vertės penkių susiuvimų šluotos tik po	98c

Šimtus ir kitų panašių vertybių rasite atsilankę šioje pirmoje lietuvių bendrovės krautuvėje. Prekės yra pilnai garantuotos. Jei pirkėjas nepatenkintas, gali grąžinti ir atsiimti visus įmokėtus pinigus.

PROGRESS FURNITURE CO

4183 Archer Avenue — prie Richmond

Krautuvės vedėjai ir pardavėjai: J. KALEDINSKAS, J. ir S. KRUKAI, V. DZENKAUSKAS, J. MIŠKUS.

Eidami atsineškite gazo ir elektros bilas — užsimokėsite be ekstra mokesčių. Taipgi priimame vandens taksų, raudonojo ir mėlynojo kryžiaus apdraudos mokesčius ir telefono sąskaitas. Galite išpirkti American Express money orderius — yra saugu ir patogu.

Krautuvė atdara kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. popiet. Pirmadieniais ir ketvirtadieniais iki 9 valandos vakaro dėl Tamstų patogumo.

Nauji atradimai celių srityje

DR. V. LITERSKIS, Vokietija

Individo atsiradimo pagrindas yra dviejų mikroskopinio didumo celių susijungimas. Tada prasideda šitų celių dalinimasis: kiekviena celė skyla pusiau. Vadinasi, kiekvienas individas išsivysto iš vienos celės. Bet celė labai komplikuotas padaras. Celių pagaminti negalima. Celes gamina tik celės. Yra tam tikri dėsniai, kurie tvarko celių darbą, bet ar po dalybos atsiranda vienodos celės? Aišku, kad ne.

Gyvybės atsiradimo ir paveldėjimo dėsniai žmogui nėra pilnai žinomi. Žinomas botanikas Strugger, Muensterio Univ. profesorius, padarė naujų atradimų. Dabar atsiveria kiti horizontai. Struggerio atradimai senoms pažiūroms sudaro galą.

Klausimas, kur prasideda gyvybė? Pagrindinė celės medžiaga yra baltymai. Bet ar gali komplikuota baltymų molekulė pati save reprodukuoti, aiškiau pasakius, ar iš baltymų pasigamina daugiau baltymų? Reikia pasakyti, kad gyvą medžiagą sudaro dvi komponentos: baltymai ir branduolio (nukleino) rūgštys. Baltymai susideda iš amino rūgščių, kurių gali būti bent 25 ir daugiau. Amino rūgštys pagal tam tikrus dėsnius yra tarpusavy susijungę. Yra nekomplikuotų baltymų, kuriuos sudaro tik keletas amino rūgščių. Bet yra nepaprastas amino rūgščių kombinuotumas, kuriuo pasižymi gyvoji medžiaga. Šitokį komplikuoti baltymai sudaro genus, kurie yra paveldėjimo veiksniai. Buvo manyta, kad genai yra tik celės branduolio padarai.

Komplikuotų baltymų sugebėjimas save reprodukuoti priklauso nuo branduolio rūgščių. Tik branduolio rūgščių poveikyje pasigamina naujos baltymų molekulės. Šita baltymų reprodukcija branduolio rūgščių poveikyje yra augimo ir paveldėjimo pagrindas.

Pasirodo, kad genai arba paveldėjimo veiksniai yra išsiskaidę po visą celę: genus turi chromozomai ir protoplazma. Daug yra celių be branduolio, pvz., tam tikros bakterijos branduolių neturi. Bakterijų paveldėjimas atsiranda iš plazmos. Vadinasi, ir plazmos genai yra paveldėjimo veiksniai. Bet plazmos genų paveldėjimas nesutampa su Mendelio dėsniais.

Yra dar vienas naujas atradimas. Ligšiol buvo manyta, kad celių dalyba ir daugyba prasideda branduolio siūlų, vadinamų chromozomų, išilginiu skilimu. Įvyksta kiekvieno chromozomo išilginis skilimas ir tos pusės atsiskiria. Tada pasidaro dvi celės. Bet šita senoji pažiūra yra klaidinga.

Nustatyta, kad chromozomai turi "identiškos reprodukcijos" sugebėjimą, vadinasi, pasiekęs tam tikrą stadiją, kiekvienas celės chromozonas pasidaro dvigubas. Išilginio skilimo nėra. Šitas sugebėjimas yra charakteringas ne tik chromozomams, bet ir genams. Tik dabar sužinota, kad ir plazmos genai pasidaro dvigubi. Kada vyksta embriono išsivystymas, kurį sudaro celių dauginimasis, šitie plazmos genų dublikatai naujai pasidariusiose celėse nevienodai pasiskirsto ir susitvarko. Nevienodas plazmos genų pasiskirstymas naujose celėse yra celių diferenciacijos pagrindas: tik dabar galima suprasti, kodėl iš vienos apvaisintos lytinės celės išsivysto komplikuotas organizmas su skirtingų celių audiniais.

Dabar manoma, kad mažučiai, tik elektroniniame mikroskope matomi, ligų sukėlėjai, vadinami virusais, yra šitie **plazmogenai.** Galimas daiktas, plazmos genai ištrūksta iš celių ir pasidaro viso organizmo "klajokliai". Vadinasi, virusų sukelti susirgimai gali įvykti be infekcijos nuo kito organizmo. Virusai gali ateiti iš to paties organizmo.

Gen. George C. Marshall

Buvęs Valstybės departamento sekretorius, laimėjęs 1953 m. Nobelio taikos premiją $33,840. Kviečiamas gruodžio 13 d. atvykti į Stockholmą Nobelio diplomo, ženklo ir čekio atsiimti. Laureatas turi 72 m. amžiaus.

Italai atominiuose tyrimuose

"Citizen-News" (Los Angeles) paskelbė reveliacinį Victor Riesel straipsnį, kad ne amerikiečiai, o italų Marconi instituto (Romoje) fizikai yra atominės energijos veteranai, kad amerikiečiai už 300,000 dolerių nupirko 7 italų mokslininkų grupės patentą, įgalinusį JAV pagaminti atomines bombas, kad tų fizikų tarpe buvo šnipas Bruno Pontecorvo, kuriam teko iš $300,000 — $18,000. Vėliau Pontecorvo išvyko į Angliją ir ten dirbo su kitu Sovietų šnipu — su Klaus Fuchs.

Šiuo metu Br. Pontecorvo dirbąs Vakarų Kinijoj ir bandąs pagaminti komunistams bombą ne vien iš vandenilio, bet ir ginklus iš kosminių spindulių.

Būdamas Italijoj Victor Riesel ištyrė, kad italai ir šiuo metu dirbą pagrindinį darbą atomų skaldymo ir thermo - nuklearinėj srity, kad turi geras laboratorijas Turine ir San Rassore miškuose (tarp Pisos ir Leghorno), kad italų atomo fizikų tarpe esą Pontecorvo

Formaliai Italijos atomo skaldymo laboratorijose dalyvauja Europos Taryba nukleariniams tyrimams, į kurią įeina Belgijos, Danijos, Prancūzijos, Italijos, Graikijos, Norvegijos, Švedijos, Olandijos, Vakarų Vokietijos ir Tito Jugoslavijos fizikos atstovai.

Britai oficialiai nepriklauso, bet jų žmogus dalyvauja ultraslaptuose tos Tarybos pasitarimuose stebėtojo vaidmenyje.

V. Riesel iš patikimų šaltinių sužinojęs, kad buvę Br. Pontecorvo jaunieji asistentai Marconi institute pasidarę žymiais italų kompartijos nariais ar simpatikais, o italų karinė žvalgyba žinanti, kad daug minėtų laboratorijų tyrinėtojų dažnai lankosi vyriausiame Italijos kompartijos štabe — Via Botteghe Oscure gatvėje. **J. Gs.**

Nauja Mauriac'o biografija

Jaques Robichon parašė Nobelio premijos laureato Mauriac'o biografiją, kuri išleista antrašte "Francois Mauriac". Iškeliami kaikurie nauji jo gyvenimo aspektai, be kitų dalykų— jo ryšys su religija.

Vestuvinės nuotraukos
Augštos rūšies fotografijos
Mūsų specialybė

Precin Photo Studio, Inc.

EDVARDAS J. ULIS, SAV.
4068 Archer Avenue
Telefonas VIrginia 7-2481

TELEVIZIJOS, RADIO IR FONOGRAFAI
GERA NUOLAIDA
Garantija — Išsimokėjimai
APARATŲ SUTAISYMAS
dirbtuvėse ir namuose atliekamas prityrusių inžinierių. Sąžiningas ir greitas patarnavimas garantuotas.
DAINA TELEVISION
sales - service
3130 S. Halsted, DAnube6-6887

CONRAD'AS - FOTOGRAFAS
(LIETUVIS)
Moderniškai įrengta vieta įvairioms nuotraukoms
Specialybė — vestuvės.
Jaunavedžiams duodama puiki ir brangi dovana.
Sąžiningas ir gražiai atliktas darbas.

414 WEST 63rd STREET
Tel. ENg. 4-5883 arba ENg. 4-5840

STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMAMS PRISTATOME VISOKIŲ RŪŠIŲ MEDŽIAGĄ

CARR MOODY LUMBER CO.
STASYS LITWINAS, Prez.
3039 So. HALSTED ST.
Tel. VIctory 2-1272
APKAINAVIMĄ IR PREKIŲ PRISTATYMĄ TEIKIAME NEMOKAMAI
RAŠTINĖ ATIDARYTA kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 3 val. vakaro

MILŽINIŠKAS LĖKŠČIŲ SERVYZŲ BEI PASKIRŲ LĖKŠČIŲ, PUODŽIUKŲ IR LĖKŠTELIŲ IŠPARDAVIMAS

Sutaupysite nuo 50 iki 80%! Šie indai importuoti, vietinės gamybos, porcelianiniai ir pusiau porcelianiniai. Dabar išstatyta 20,000 gabalų išpardavimui tik po 15c vienas gabalas, po 25 ir po 40 centų gabalas.

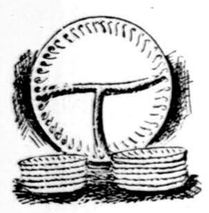

SETŲ KAINOS:

20 gabalų setas, vertės $8.95, dabar tik po **$4.95**
32 gabalų setas, vertės $12, dabar **$6.95**
52 gabalų setas, vertės $32, dabar **$18.50**
93 gabalų setas, vertės $65, dabar **$36.50**
Stainless steel šaukštai ir peiliai, šakutės tik po 15 centų gabalas.
24 gabalų setas, vertės $5.95, tik po **$2.95**
50 gabalų setas, vertės $11.95, tik **$5.50**
52 gabalai Rogers Silverware puikioje dėžutėje dėl 8 asmenų, vertės $48.50, tik už .. **$29.50**

JOS. F. BUDRIK, Inc.
3241 SO. HALSTED ST.
Krautuvė atidaryta pirmadienio ir ketvirtadienio vakarais iki vėlumos.

NUO UŽSISENĖJUSIŲ SKAUDANČIŲ ŽAIZDŲ IR ATVIRŲ ODOS LIGŲ

Tie, kurie kenčia nuo SENŲ, ATVIRŲ ir SKAUDŽIŲ ŽAIZDŲ, jie negali ramiai sėdėti ir naktimis miegoti, nes jų užsisenėjusios žaizdos niežti ir skauda. Kad pašalinti tą niežėjimą ir skaudėjimą senų atvirų ir skaudžių žaizdų, uždėkite LEGULO Ointment. Jų gydomos ypatybės palengvins jūsų skaudėjimą ir galėsite ramiai miegoti naktį. Vartokite jas taipgi nuo skaudžių nudegimų. Jos taipgi pašalina niežėjimą ligos vadinamos PSORIASIS. Taipgi pašalina peršėjimą ligos vadinamos ATHLETE'S FOOT, sustabdo džiovinimą odos ir perplyšimą tarpirščių. Yra tinkamas vartoti nuo džiūstančios, suskilusios odos dedirvinių, odos išbėrimų ir t.t., taipgi tinkamas vartoti vaikučiam kada pasirodo skaudus išbėrimas nuo vystyklų. Jis yra gera gyduolė visų išviršinių odos ligų. Legulo Ointment yra parduodamas po 75 ct., $1.25 ir $3.50. Pirkit vaistinėse Chicagoje ir apylinėse — Milwaukee, Wisc., Gary, Ind. ir Detroit, Michigan arba rašykite ir atsiųskite Money order į:

LEGULO, Department D.
5618 W. Eddy St., Chicago 34, Ill.
MUlberry 5-3694

PRISTATOME ANGLIS IR PEČIAMS ALIEJŲ
Dideliais ir mažais kiekiais!
MES PERKRAUSTOME JŪSŲ BALDUS SAUGIAI KELETĄ BLOKŲ ARBA KELIAS DEŠIMT MYLIŲ. KREIPKITĖS PAS MUS.
Turįs daug metų patyrimo perkraustymo darbe
STASYS FABIJONAS
2146 So. Hoyne Avenue Tel. VIrginia 7-7097

LIETUVIŠKA ĮSTAIGA

LIETUVIŠKA GAZOLINO STOTIS IR AUTOBOBILIŲ TAISYMO DIRBTUVĖ
Shell benzinas. Atlieka visus motorų ir karoserijų darbus. Darbai atliekami kruopščiai ir sąžiningai. Darbo val.: garažas 7—6; benzino 7—9 ir sekmad. 9—8.
Vadovauja: A. ADOMĖNAS ir V. KOŽICA
Kampas 58th St. ir So. Western Ave. Tel. REpublic 7-9469

SOTUS ALKANAM PADĖKI
AID OVERSEAS, Inc., 3133 S. Halsted St., Chicago 8, tel. DA. 6-3859
Bendrovė siunčia maisto siuntinius į Vokietiją ir kitus kraštus, išskyrus SSRS. Pristatymas trunka apie 17 d., nes siuntiniai siunčiami iš Europos sandėlių. Pilnas draudimas. Reikalaukite pilno siuntinių sąrašo.

L. Neuman
ŠALDYTUVŲ TAISYMAS
su 1 metų gaarntija už atliktą darbą
Skambinti: NOrmal 7-6838
tarp 7 ir 9 val. rytais

UŽEIKITE KIEKVIENĄ ALGOS DIENĄ!
Tiktai tie tikrai laimi taupymo programoje, kurie reguliariai pas mus ateina ir pasideda sutaupas savo apdraustose sąskaitose. Jūs taip pat laimėsite atidarydami taupymo sąskaitą ir taupydami reguliariai. Pabandykite tai tuojau. 3 procentai mokami nuo mėnesio 1 dienos už tas sutaupas, kurios į naujas ar jau turimas sąskaitas įnešamos ligi mėnesio 10 dienos.
UNIVERSAL SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
1800 So. Halsted Street Chicago 8, Ill.
Telefonas: HAymarket 1-2028
VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir penktadieniais nuo 9 ryto iki 4 val. vakaro. Ketvirtadieniais nuo 9 ryto iki 8 vakaro. Trečiadieniais uždaryta. Šeštad. nuo 9 val. ryto iki 3 val. po pietų.

DOVANA

(Atkelta iš 3 psl.)

lėjimo rusai smarkiai apšaudė juos, artilerijos ugnis lakstė sniegiuose, ir šovinių skeveldros išrausdavo ir stipriausiai išalusią žemę, vokiečių kareiviai glūdėjo apkasuose ir jų veidai buvo apniukę. Taip, tada jauniausias karys pamatė svetimąjį, vienišą, nuokampiai. Jis kalbėjo savo maldas, laikydamas rožančių, ir jo pirštai nekrustelėdavo, kai visų kitų rankos suvirpėdavo sudrebėjus apkasams nuo nematomo smūgio. Tačiau šitą kartą vokietis nieko nesakė, jis net nenorėjo, kad būtų pastebėtas, nors juto, kad yra matomas.

Taip, tas, kuris meldėsi, pajuto, jis pajuto žvilgsnį, sekimą, bet dabar jau negirdėjo juoko. Jis stengėsi negalvoti apie įžulų vokietį, kurio juokas buvo dingęs. Kodėl? Kad nebuvo ko daugiau juoktis, nes kiekvieną sekundę galėjo užgesti net patsai žmogus? Ar buvo kažkas kita? Jam atrodo, kad antrasis spėjimas buvo tikras. Jis stengėsi neįsileisti jokių minčių, jis gynėsi nuo jų, kaip nuo priešų, bet jam vistiek buvo lengviau gerai galvoti apie kitąjį, gerai, nes kas žino, kaip baigsis šita naktis, o nereikėjo nieko sutepto ir sunkaus nešti į arapus, kaip kuprinės, prikrautos akmenimis. Ach, jis žinojo — jis turi ir pats savo perdidelę nešmenę.

Taip, bet ir po to, kai jie buvo išgyvenę kelių dienų ir naktų antpuolį, ir išlikę, jam buvo geriau gerai galvoti apie kitą. O galvoti prisiėjo, nes visur dabar jie susidurdavo, ir nors abu tylėjo, atrodė, jog abu nori prabilti. Ir kartą tai įvyko, be jokio pasirengimo, atrodo, vokietis prakalbino:

— Ką tu laimėsi, kai mes nugalėsim?

— Vergiją, — pasakė vyras, ir vokietis vėl paklausė, jis net negalėjo pats sau patikėti, kad taip būtų išdrįsęs išsitarti, kaip ištarė:

— O jeigu laimės rusai?

— Vergiją, — pasakė vyras, ir vokietis tyliai pasakė:

— Tai kaip tu gali gyventi?

— Ar nemanai, kad gali laimėti kas kitas? — tarė vyras, ir vokietis nežinojo kaip pasipiktinti ar abejoti ir bijojo klausti, tačiau paklausė:

— Kitas?

— Dievas, — pasakė vyras, ir vokietis norėjo surikti: ne!

— Tai nesąmonė, — norėjo šaukti jis. Kaip? Argi tie, kurie skelbė dideles mintis jo tautai, galingai ir išrinktai, buvo apsirikę? Jie turėjo tapti ir būti tokie galingi germanai, kad viršjų dangus galėjo būti tiktai tuščias. Jis nepasakė to, tačiau vos praėjo kelios dienos, kaip jis vėl jieškojo susitikti lictuvį, vieną.

Buvo vėl tylos, gąsdinančios kaip vaiduokliai, dienos ir naktys, ir kareiviai neištverdavo apkasuose, taip tie du buvo susitikę netikėtai ir pradėjo vaikščioti vieni, ir jaunas vokietis, jauniausias tarp šių karių, išėjęs atnešti garbės ir pergalės, pasakojo svetimam, nekląustas ir neprašytas, apie savo tėvą, ir save, jo vienintelį vaiką, kaip jis buvo auginamas naujai karalijai, kuri pati buvo dievas, ir kitokių žmonių, negu visas pasaulis, tauta. Jie turėjo tiktai laimėti, tiktai, kitaip negalima. Taip turi būti, nes nėra laimės didesnės, kaip ši skirtoji jiems, vokiečiams, nes toji laimė neturėjo užtvarų, jos nevaržė niekas. Ir pats pagalvojo, koks tai buvo nuostabus išradimas, jokių varžtų! Galybė ir laimė! — Jis pasakojo, ir jo jaunas balsas degė, kaip tos ugnys, apie kurias jis kalbėjo, ugnys kažkieno garbei. Ir staiga jis pavargo, nors niekas nebuvo su juo ginčijęsis, ar pasijuokęs. — Jis staiga buvo jaunas, aštuoniolikos metų vaikas, apkasuose, svetimame krašte, pasmerktas, jis pasakė:

— O jeigu nieko nebus? — ir jis pabėgo, tai yra, jis greitai pasitraukė nuo svetimo vyro, kuriam buvo kalbėjęs baisių dalykų, išdavęs pats save tais paskutiniais žodžiais. Ir vyrui, kuris pasiliko vienas, pasidarė liūdna, nes jis žinojo, koks silpnas jaunasis kareivis ir juto, kad pats tvirtas ir žinojo kodėl.

Užtat buvo taip, kad jis pats susirado progą įrieiti, tačiau dabar vokietis buvo paniūręs, jis buvo panašus į pirmo karto pasipūtėlį, kuris juokėsi. Tiktai, kad jo akys buvo nykiai liūdnos, ir vyras negalėjo pykti — ne, jis apgailėjo, kad jaunuolis pasitraukė nespėjus prisiartinti.

Kurį laiką jie visai nesusidūrė, nes vokietis vengė to, bet kartą, kad lietuvis buvo išėjęs į pavakario sniegą ir saulėlydį ir tenai meldėsi, jis pajuto, kad yra stebimas. Jo niekas nesukliudė iki jis nebuvo baigęs paskutinių žodžių. Ir tada vokietis atsiliepė:

— Kaip tu išsaugojai savo šventenybę tokiuose laikuose?

— Ar galima kitaip? — tarė vyras. — Juk tai man davė mano motina.

Nuo saulėlydžių sniegas buvo rausvas, ir vyras galvojo, jog saulė yra didelė gėlė, ir vokietis galvojo, kad saulė yra peršautas karys, ir jie stovi jos kraujo pėdsakuose. Ir staiga jis pasakė:

— Koks aš neturtingas, mano tėvas neįdavė man nieko. Jis viską atėmė, sielą. Jis atėmė viską iš manęs, o motinos — aš neatsimenu.

Kaip reikėtų padėti? — galvoja vyras, — kaip reikėtų kal bėti šitam vaikui? Ir abu tylėjo, ir abu žengė į savo poilsio vietą, bet dar kartą buvo sustoję, kai vokietis tyliai pasakė:

— Ar galiu paliesti tavo šventenybę?

Vieną momentą vyras suabejoja, gal, manė jis, — gal velnias taip sugundė šitą vargšą apsimesti, kad galėtų nuskriausti mane, įžeisdamas mano relikvijas? Tačiau jis barė save, kad taip galvoja, ir be baimės ištiesė ranką, atvirą delną, kuriame gulėjo rusvas kukavinis rožančius, ir vokietis, trumpai, kaip ugnį, lieknais nedidelės rankos pirštais perbrauke per rožančių ir vyro ranką. Ir skubiai pasitraukė nulenkęs galvą. O vyrui atrodė, kad rožančius yra pasidaręs dar švenesnis, nes jis paėmė sau vieno pavargėlio sielvartą šešėlį.

Po dviejų dienų jie buvo už pulti — ne, tai nebuvo jau aklai ateinantieji šoviniai, juos puolė ginklai ir žmonės, o jų buvo tiek, kaip skėrių, o apgultieji buvo be paramos ir be pasitraukimo. Ūmai vokiečiai buvo pajutę tai, ką visą laiką galvojo vienas, jų tarpe svetimasis, kad nelaisvė nebus išgelbėjimas, ir jie kovėsi narsiau, negu tikėtųsi išaugštinimo ir turto, arba nors prasiveržimo. Ir taip išėjo, kad jaunasis vokietis laikėsi šalia lietuvio, su kuriuo buvo kalbėjęs kelis kartus, ir jie pažvelgdavo į vienas kitą, kitaip sakant jie pasižiūrėdavo, ar tebemato antrąjį gyvą — to neužteko. Iki vieną akimojų lietuvis sukrito, ir jis žinojo, kad daugiau šūvių nereikia jam. Bet jis žinojo, kad tai nieko nereiškia. Nieko, net jeigu motina niekuomet nežinos kur palaidotas jos vaikas ir ar palaidotas. Tokie maži reikalai šioje žemėje ir jie pabaigti — žinojo jis. Ir ūmai pajuto sunkumą. Tai prie jo atsiklaupė, ir savo ranką atrėmė į jo krūtinę jaunas vokietis, ir su baime klausėsi, ar jis gyvena.

— Nebijok, — pasakė vyras per dideles pastangas, nes jo žodžiai dusino jį ir kažkur smigo. — Negalima pralaimėti ten, kur aš einu. — Ir jis dar pasakė: — Išimk iš mano kišenės rožančių, pertrauk jį ir pasiimk sau pusę. —

Jie nebuvo pradėję dalybų, kai šalia nukrito vokietis — kulka iškarto pataikė jį, ir jis prigludo veidu prie savo draugo peties, ir tasai gęstančiomis akimis regėjo, koks vaikiškas buvo mirusio veidas. O jo ranka buvo jau suėmusi rožančių, kurio kitą dalį laikė tasai, kuriam jį davė motina.

— O, — pasakė jis, — Dieve, Tu negali jo neįsileisti, aš jį atsivedu, kaip eina susirišę kalnų keliauninkai, kad nenugriūtų į prarapą. Mes ateinam, Dieve.

A. VARNAS PRIE "MINDAUGO VAINIKAVIMO"

Salomėja Narkeliūnaitė, New York, N. Y.

Nors už lango zuja dvidešimtojo amžiaus automobiliai ir gatvė pilna moderniško triukšmo, profesoriaus Adomo Varno kambarėlyje ramu — jis gyvena tryliktojo šimtmečio Lietuvoje, jo galva, širdis ir rankos susikaupusios ties Mindaugo karūnavimo atvaizdavimu paveikslе, kuriam jis ryžosi prieš trejus metus.

Kad ir su pertraukomis, bet jau treji metai, kai dailininkas Varnas gyvena kūrybiniu neramumu, norėdamas, kad paveikslas kiek galima labiau būtų istoriškai realus, vaizduojantis tą Lietuvai taip svarbų momentą, o mums, lietuviams, nedaug tepažįstamą laikotarpį. Tai ir buvo pati didžiausia priežastis dėlko dailininkui darbas užtruko, palyginti, žymiai daugiau, negu jis ar kas kitas pradžioje galėjo pagalvoti. Rodos, buvo paprastas dalykas: 1951 m. Chicagon atvykęs prof. St. Yla, prel. Juro pavestas, surado kelis mecenatus, sutikusius paskirti tam tikrą sumą pinigų dailininkui už Mindaugo vainikavimo sukakties tema nupieštą paveikslą. Dail. Valeška turėjo piešti Krikštą, dail. Žoromskis — lietuvių delegaciją pas Popiežių, o dail. Varnui kaip tik teko pats vainikavimas, o paveikslo mecenatu yra Šv. Kryžiaus par. klebonas kun. A. Linkus.

Dar Chicagoje būdama Jūsų korespondentė turėjo progos apsilankyti Varnų bute ir pamatyti tą kambarį, kuriame šiuo metu gimsta Mindaugo vainikavimo paveikslas. Pasitiko žilagalvė ponia Varnienė, o netrukus iš savo kambario pasirodė ir pats dailininkas — su darbo palaidiniu ir teptuku rankoje. Ir buvo tokia tinkama proga pažvelgti į kūrinį.

Šviesa ant Mindaugo galvos

Per medinės bažnyčios langą saulės spinduliai veržiasi į vidų ir kaip tik sustoja ties Mindaugo galva, ant kurios netrukus turi būti uždėtas karaliaus vainikas. Pats Mindaugas klūpo prie altoriaus ant augščiausio laipto. Kulmijos vyskupas Henrikas jam deda vainiką. Čia pat šalimais vienas Mindaugo dvariškių ir iš kunigijos ant pagalvėlių laiko kardą ir skeptrą, o toliau — dvariškiai laiko privilegijų lapus — pergamentuose surašytus dokumentus, kuriuose jie iškilmių proga tikisi gauti Mindaugo parašus. Aplinkui grupėmis kunigija su vienuoliais, užsienių atstovai, visi Mindaugo dvariškiai, čia ir Mindaugo žmona Cna su savo palydovėmis.

Po dvariškių eina giminės. Toliau sostas, iš šonų apstatytas sargybomis. Dar toliau visuomenės atstovai — įvairiais veidais, vieni skeptiškai nusiteikę, kiti su džiaugsmu žiūri. Iš viso bus per aštuoniasdešimt figūrų, o gal ir daugiau, kaip dailininkui atrodys ir prireiks. Kiekviena jų atskira veido išraiška.

Kaikurių veiduose jau galima atpažinti lietuviams žinomas asmenybes. Vienoje vietoje aiškiai matai kun. Strazdelio veidą, kitur užtinki kitą kurį lietuvį, žinomą savo patriotine veikla. Čia matyti ir kun. Linkaus veidas, tik jam pripiešta barzda, o jis pats dailininko aprengtas senoviškais drabužiais.

— Kadangi to laikotarpio istorija mums labai mažai savo smulkmenomis pažįstama, tai tas pats karūnavimo iškėlimas yra nekas kitas, kaip tik mūsų visuomenės atnaujintas susidomėjimas su epocha. Šita aplinkybė, — sako dailininkas, — man pažadino idėją panaudoti visą eilę dabartinių tipų, kad galėčiau surišti praeitį su dabartimi, kuri yra nusipelniusi, po 700 metų iškeldama vainikavimo reikšmę.

Istorinės studijos

Šitoks bus paveikslas. Bet jis gimsta ne taip lengvai, nes surištas su didžiuliu pasirengimu, išstudijuojant tų laikų drabužius, galvos papuošimus, architektūrą, vainikavimo ceremonialą ir kt.

Bet ir tai dar negalutinė paveikslo stadija. Iš eilės tai yra antras. Pirmasis dailininko buvo padarytas pieštuku. Tenai buvo patys kompozicijos pagrindai. Šis — antrasis — jau yra daromas dažais, bet ir tai dar negalutinio dydžio. Trečioji stadija — bus galutinis didelio formato paveikslas. Gal dar kokios smulkmenos ir pasikeis, bet dailininkas jau yra galutinai apsisprendęs dėl jame panaudojamos istorinės tiesos.

Istorinių žinių bejieškodamas, dailininkas yra perskaitęs visą eilę specialių knygų, kurių teko knistis bibliotekose ir kreiptis į lietuvius mokslininkus.

Čia dailininkas ypač vertina pastarųjų talką. Jis yra susirašinėjęs su Z. Ivinskiu, A. Šapoka, M. Gimbutiene, V. Sruogiene, J. Deveike ir kt. Daugiausia medžiagos yra gavęs iš J. Deveikės, kuri jam jos, išsamios ir autentiškos, parūpino iš Paryžiaus muzėjų. Pavyzdžiui, jų tarpe dailininkas yra gavęs visą albumą 13 amžiaus apdarų ir visokių priedų prie moterų aprangos — bižuterijos ir kt.

Vainikavimo ceremonialo studijose daug padėjo kun. dr. Matulaitis, MIC. Iš M. Gimbutienės yra gavęs senovės papuošalų iškasenų fotografijų, iš kur galima buvo susidaryti įspūdį kaip turtingi jie tuo metu galėjo būti.

Tačiau didžiausią problemą dailininkas turėjo, spręsdamas architektūros klausimus. Vainikavimas juk vyko bažnyčioje, tad ir reikėjo ją, jos vidų pavaizduoti. Čia vien tik fantazija negalėjo nustatyti kokia ta Lietuvos pirmoji bažnyčia galėjo būti. Pradžioje dailininkas buvo suprojektavęs bažnyčią romėnų stiliaus, bet dr. V. Sruogienės buvo įtikintas, jog romėniškasis nebuvo tada peržengęs Romos imperijos ribų, taigi, jo negalėję būti ir Lietuvoje. Jos patariamas, jis sustojo ties šiaurietių statyba. Tada ir vėl prasidėjo studijos. Reikėjo susirasti ir susipažinti su medžiaga, vaizduojančia 11 — 12 amžiaus nordikų statybą.

Architektūrą dailininkas išvystė kaip tik antrajame parengiamajame darbe, imdamas pagrindan 12—13 amžiaus norvegų statybą su tam tikromis lietuviškomis pataisomis. Čia talkininkavo dail. V. K. Jonynas, Kiaulėnas ir kt.

Pirmų žvilgsniu neatrodo, kad tiek daug parengiamojo darbo buvo reikalingas tas kūrinys, bet tai rilnai paaiški, išklausius dailininko pasakojimą ir iššiūrėjus, nors ir nedidelę dalį tų piešinių, kuriuos dailininkas turėjo pagaminti, persipiešdamas iš įvairių albumų ir enciklopedijų anų laikų aprangos, architektūros ir papuošalų pavyzdžius.

Bet pats sunkiausias laikas jau praėjo ir ne už kalnų diena, kai lietuvių visuomenė turės progos pamatyti paveikslą užbaigtą.

Dailininko net akys spindi, kai jis galvoja apie darbo pabaigą, nors ir nesako, kad darbas būtų atsibodęs. Tai ne jam. Už lango ūžia dvidešimtojo amžiaus civilizacija, o jis savo kambarėlyje kelias valandas skiria... senovės dignitoriaus lazdai nupiešti. Sakytumei, ne šių dienų žmogus...

— Nupiešiau, bet ji kažkaip man nesibalansuoja ir tiek. Turėjau pasėdėti ir prie jos, kol pagaliau padariau tokią, kad man jau patinka, — sako dailininkas. Ir taip dešimčių valandų reikia ir prie kitų dalykų išsėdėti, kol dailininko akis sutinka su tuo, kas drobėje dažais įbrėžta.

— Jeigu ne žmonos ir Danutės uždarbis, aš vargiai ar būčiau galėjęs tą darbą atlikti, — sako dailininkas, išlydėdamas.

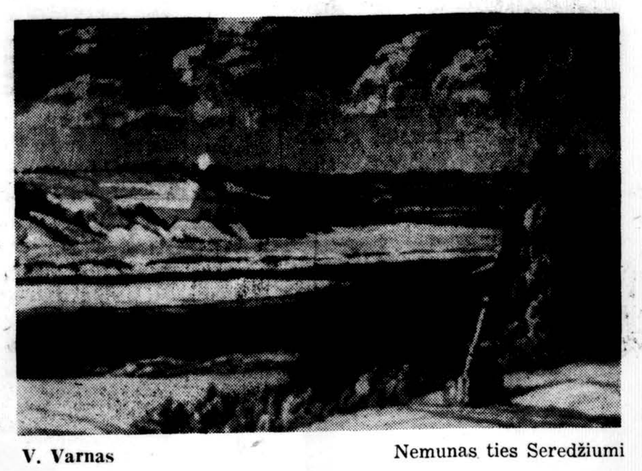

V. Varnas — Nemunas ties Seredžiumi

Vieno Egipto obelisko kelionė

Be abejonės, pati sunkiausia prekė yra Egipto obeliskai, iškalti iš vieno akmens gabalo. O tačiau pats sunkiausias Afrikos paminklas gali didžiuotis keliavęs toli sausažemiu ir jūra.

1439 m. prieš Kristų Egipto faraonas Tutmozis III sumanė pastatyti didingą obeliską savo tėvo atminimui prieš Tebų Amono šventyklą. Faraono įsakymas tuoj buvo įvykdytas: tūkstančiai vergų padarė akmenyje įrašus ir didingas obeliskas pastatytas.

Viename obelisko šone skaitomas įrašas, kur Tutmozis III yra vadinamas "Saulės sūnumi, dievišku įsikūnyjimu jėgos, galybės ir grožio". Faraonas išgarbina ne tik save, bet ir savo tėvą Ammon-Ra, vadindamas jį "didžiausiu iš visų esančių būtybių, skirtingu nuo visų kitų". Toliau Tutmozis III įraše šaukiasi dievo Amono globos: "Saugok mane ilgam gyvenimui, kad galėčiau garbinti tave ir švęsti nesuskaitomą daugybę jubilėjinių švenčių".

Tuo tarpu faraonas mirė ir obeliskas liko gulėti ant žemės. Tik po trejų metų faraono įpėdinis Tutmozis IV pastatė paminklą, kuriame įrašė savo vardą, sakydamas užbaigęs sumanymą, kad "tėvo vardas liktų amžinai gyvas Amono šventykloje".

Taigi Tebų obeliskas matė Mozės dienas, žydų vergiją ir iš jos išsilaisvinimą faraono Ramzeso II laikais.

Betgi Tumozio IV linkėjimas — amžinai liudyti Egipto faraonų atmintį neišsipildė. Milžinas akmuo 32 metrų augščio ir 500 tonų svorio betgi neišstovėjo savo vietoje. Pirmasis pasikėsinimas — jį iš savo vietos pajudinti įvyko Romos imperatoriaus Cezario Augusto laikais. Jis, norėdamas apčiuopiamai įrodyti savo viršenybę ant Egipto, davė įsakymą visus Egipto obelisk... o pirmoji vietoj pati didžiausią iš Tebų pervežti į Romą. Imperatoriaus valia nesunkiai buvo įvykdyta pergabenant kitus mažesnius obeliskus. Bet Tebų obeliską niekas nedrįso pajudinti, nes buvo manoma, kad jis neįmanoma pergabenti. Imperatorius nusileido ir Tebų obeliskas pasiliko savo vietoje.

Po trijų amžių Konstantinas Didysis vėl panaujino įsakymą Tebų obeliską pergabenti, bet šį kartą jau į Konstantinopolį. Obeliskas pradėjo savo kelionę. Pirmiausia Nilu iš Tebų buvo atplukdytas iki Aleksandrijos (600 mylių nuotolis). Bet tuo tarpu Konstantinas Didysis mirė ir akmuo liko gulėti Aleksandrijoje.

Ką tėvas pradėjo, sūnus turėjo užbaigti: Flavius Konstantinas Augustas vykdydamas tėvo valią, betgi nukreipė obeliską ne į Konstantinopolį, o į Romą. Šis įvykis irgi yra atžymėtas ant akmens lotyniškame įraše: "Flavijus Konstantinas Augustas, Konstantino sūnus, tėvo pajudintą obeliską, ilgai gulintį Aleksandrijoje, ant nepaprastai didelio 300 irklų laivo užkėlęs jūra ir Tiberiu didelėmis pastangomis Romon atgabenęs Didžiajame cirke liepė pastatyti".

Anų laikų istorikas Amianas Marcelinas smulkiai aparašo, kaip obeliskas buvo atgabentas iš Fiumicino uosto iki Romos: "Jis buvo atgabentas laivu iki Aleksandro skersgatvio, trys mylios nuo miesto. Čia buvo uždėtas ant apskritų medžių ir pamažu per Ostijos vartus atritintas iki cirko. Bet ten reikėjo jis pastatyti, kas atrodė negalimu dalyku". Betgi ir negalimas virto galimu: obeliskas stovėjo pačiame cirko centre. Istorikas toliau rašo: "Ant obelisko viršūnės buvo uždėtas paauksuotas bronzos rutulys, bet netrukus žaibui jį sunaikinus, buvo pakeistas taip pat auksuota strėle, iš kurios ėjo auksu kloto metalo kibirkštys".

Taip pats didžiausias egiptiečių paminklas pats paskutinis pasiekė Romos imperijos sostinę. Kiti 4 obeliskai jau puošė Romos miesto aikštes.

Bet ir Romoje Tebų obeliskas nebuvo paliktas ramybėje. Laikams ir įvykiams keičiantis, obeliskas nugriuvo, sulūžo į kelis gabalus ir dingo po griuvėsiais.

Tik 1587 m. jis rastas 7 jardų gilumoje ir vėl išvydo dienos šviesą. Sekančiais 1588 m., popiežiaus Siksto V įsakymu, architektas Domininkas Fontana obeliską pastatė prieš Laterano baziliką. Šios vietos parinkimą naujas įrašas ant obelisko šono taip nusako: "Konstantinas per kryžių tapęs nugalėtoju, čia šv. Silvestro pakrikštytas, Kryžiaus garbę išplatino".

—Dr. J. V.

Meno Instituto paroda

Aštuoniolika premijų, siekiančių $5,250, bus paskirstyta Chicagos ir apylinkės dailininkų 57-je parodoje, kuri Chicagos Meno muzėjuje atidaroma lapkričio 12 d. ir tęsis iki gruodžio 13 d. Jury komisiją sudaro New Yorko dailininkas W. Kooning, Wisconsin universitete dirbas skulptorius H. Albrizio, Beloit kolegijoje dėstąs Fr. Boggs ir St. Louis Meno muzėjaus direktorius Perry T. Rarhbone. Parodoje — bus daugiau kaip 200 dailininkų kūriniai.

Parodą organizuoja Chicagos Meno muzėjus. Šią įstaigą reprezentuojąs P. Pollack, aplankytas, apie chicagiečių meną pasakojo:

— Chicagoje yra skirtingas dailininkų stilius ta prasme, kad čia daugiau ekspresionizmo, kaip abstrakcijos, stiprus spalvingumas. Yra ir abstrakcijų, bet daugiau paprastumo, kad žiūrovams būtų suprantama. Kasmet ruošiamos dvi parodos Meno muzėjuje: viena Chicagos ir apylinkės dailininkų, kitą gi ruošia Society for Contemporary American Art— organizacija, kurios tikslas yra parodyti pirmaujančius JAV dailininkus.

Šiemet sueina 60 metų Meno muzėjaus pastatui, kurs išaugo Kolumbo parodai 1893 metais. Parodos metu pastatą naudojo religijų kongresas. Rūmai pastatyti italų renesanso stiliuje iš Bedfordo klinties. Lėšų jų statybai buvo gauta iš parodos komiteto ir iš aukų. Meno instituto simboliai — didžiuliai bronzos liūtai, atsigręžę į Michigan bulvarą — yra sukurti E. Kemeys, amerikiečio dentisto, tapusio skulptoriumi. Jie buvo čia pastatyti 1895 m. Vėliau prie rūmų buvo pristatyta paskaitų salė, bibliotekos.

Dabar Meno instituto patalpos apima 4 kvartalus (blokus). Čia yra didžiausia pasaulyje meno mokykla su 6.600 studentų; profesorių — 106.

Hormonų bombos

Dabar kaikur hormonai vartojami kaip piktžolių naikintojai: jie žoles priverčia taip smarkiai augti, kad jos nunyksta. Dr. J. Beeston, kurs profesoriauja Californijos universitete ir kurs vadovauja gynimosi pasiruošimui nuo masinių nelaimių, skelbia, kad būtų labai pavojingos priešo vykdomos hormonų atakos. Jų preparatai, aerosoliai, turi mažyčius lašelius, kurie ilgai gali pasilikti ore ir jų pagalba galima plačiai paskleisti ligų gemalus, pvz. influenzos virusus. Jų atakos metu bene geriausias būtų apsigynimas — užsidarius pasilikti namuose.

Šklerozė ir riebalai

Dr. R. L. Swank, gyvenąs Montrealyje, Kanadoje, neurologijos ir psichiatrijos žurnale rašo, kad daugeriopa šklerozė sergantieji pacientai geriau jaučiasi ir būna darbingesni, jeigu sumažina riebalų vartojimą.

VICTOR BALANDA

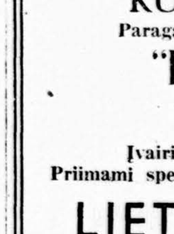

Notary Public
Real Estate
Loans - Mortgages
3133 S. Halsted
Chicago 8, Ill.
Tel. DA 6-3859

Norėdami pirkti ar parduoti namą ar biznį pasimatykite su mumis. Turime namų ir biznių visose Chicagos kolonijose.

SPECIAL
This Ad Is Worth $5 on a $15.50 Permanent

La ALLIA'S
28 YEARS OF EXPERIENCE
BEAUTY SHOPEE
Formerly of East Chicago, Ind.
240 Detroit St. Shef. 734
HAMMOND, IND.
Open evenings

Seniausia ir Populiariausia LIETUVIŲ BENDROVĖS Baldų Krautuvė Chicagoje!

VIEN GERŲJŲ IŠDIRBYSČIŲ RAKANDAI, TELEVIZIJOS, REFRIGERATORIAI, PLOVYKLOS, KILIMAI, PEČIAI IR VISOS KITOS NAMAM REIKMENYS APKAINUOTOS MAŽOM KAINOM.
Lengvi Išsimokėjimai
VISUOMET KREIPKITĖS Į:
PROGRESS FURNITURE Co.
4181 - 83 ARCHER AVE.
PRIE RICHMOND GATVĖS
Tel. LAfayette 3-3171

LIETUVIŠKAI KALBANČIŲ SAVININKŲ
UNIVERSAL BATŲ KRAUTUVĖ
GERI BATAI NUO 1916
BATAI VISAI ŠEIMYNAI
"FLORSHEIM" batai vyrams mieros: 6-13, C-D-E-EEE
"AIR STEP" batai moterims, "BUSTER BROWN batai vaikams.
3335 SOUTH HALSTED STREET
Atidaryta: pirmad. ir ketvirtadienį nuo 9 iki 9 valandos vakaro.
Antrad., trečiad. ir šeštadieniais nuo 9 iki 7 valando: vakaro.

Telef. REpublic 7-5803
Kasdien nuo 2 val.
Sekmad. ir šventad. 9—2 v.
ADOMAS VAITKEVIČIUS
ANGLIŲ IR ALYVOS PARDAVIMAS
Visų rūšių namų apšildymo sistemos įvedimas, perdirbimas ir pataisymas
Greitas, sąžiningas ir pigus patarnavimas
ATLAS FUEL CO. atstovas
4919 So. Paulina St.
PRospect 6-7960

TIKTAI TU GALI ĮVERTINTI
KURI DUONA SVEIKESNĖ
Paragavęs ruginės Bruno duonos, pasakysi, kad
"Kas valgo Bruno duoną — visad žydi kaip ąžuona"
Įvairių pyragų, tortų ir bulkučių pasirinkimas
Priimami specialūs užsakymai • Draugiškas patarnavimas
LIETUVIŠKA KEPYKLA
Savininkas BRUNO MACIANSKAS
3339 So. Lituanica Avenue CLiffside 4-6376

LIETUVIŲ STATYBOS BENDROVĖ
STANDARD BUILDERS, INC.
Atlieka visus statybos darbus bei remontus gerai, greitai ir sąžiningai. Stato naujus namus pardavimui, priima užsakymus, perka lotus, parūpina paskolas
726 W. 18th St. Tel. CH 3-1535, buto WE 6-3688

DABAR PATS GERIAUSIAS LAIKAS PIRKTI PAS MUS AUTOMOBILĮ, NES KAINOS YRA LABAI KRITUSIOS.
Išmokysime vairuoti ir aprūpinsime leidimus nemokamai. Atvykite arba telef. į lietuvių mėgiamiausią automobilių prekybą.
HARMONY MOTORS
5805-7 So. Western Ave. — Tel. REpublic 7-6480

Taupymas yra turtingumo šaltinis
Mūsų bendrovės laikomi pinigai Federalės valdžios apdrausti iki $10,000. Pradėk taupyti tuojau. Mes mokam aukštus dividendus.
MIDLAND SAVINGS & LOAN ASS'N.
4038 Archer Avenue Telef. LAfayette 3-6719
Sekretorius AUGUST SALDUKAS
Už Taupomus Pinigus Mokame 3½ Nuošimčio

DIDELIS IŠPARDAVIMAS
PRIEŠ KALĖDAS
AUKSINIŲ DAIKTŲ KRAUTUVĖJ
Su nuolaida nuo 25 iki 50%

JOHN A. KASS
4102 ARCHER AVENUE
(priešais Mozart Street)
Telef. LAFAYETTE 3-8617
Galima nusipirkti, įmokant nedidelę sumą ir atsiimt prieš Kalėdas, įvairius laikrodžius, deimantinius žiedus, apyrankes, kryželius, karoliūs, rašomas plunksnas ir elektrinius namų apyvokos reikmenis.

Taupyk Tvirčiausioj Amerikos Įstaigoj
STANDARD FEDERAL turtas virš $41,000,000,00
Atsargos Fondas virš $3,250,000.00
STANDARD FEDERAL yra Federal Savings and Loan Insurance Corp. ir Federal Home Loan Bank System narys
Įstaigos valandos: Kasdien nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų.
Ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 8 val. vakaro.
Trečiadieniais visai neatidaroma.
JUSTIN MACKIEWICH, President and Manager

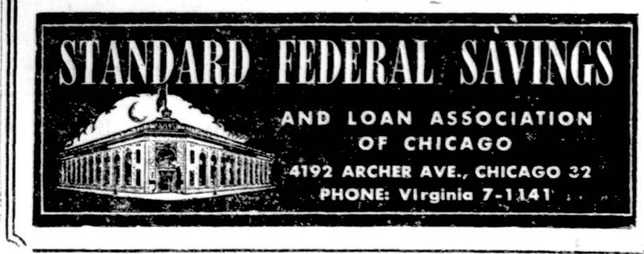

Lietuviškoji giesmė

APIE MASINĮ BEI CHORALINĮ GIEDOJIMĄ

V. RAMANAUSKAS, Wilkes-Barre, Pa.

Senesnieji mūsų broliai ateiviai, kuriems lietuviška giesmėdaina buvo arti širdies, kurie laikė savo tėvynę, gimtąjį kraštą pirmoje vietoje, vedini stipraus prisirišimo, atsakomybės jausmo bei pagarbos tėvų šaliai — jungėsi bendrai giesmeidainai, lietuvybės garsinimo ir išlaikymo svarbiausiam faktoriui. Tada bažnyčiose, daug kur, suklestėjo masinis giedojimas, lietuvio širdžiai artimas. Daug kur susitvėrė stiprūs chorai, gražiai užsirekomendavę ne tik bažnyčioje, bet ir už jos. Ten, kur masinis bažnyčioje giedojimas išliko iki šių dienų, ten ir chorų veikla stipresnė. Tačiau ten, kur masiniu, bendru giedojimu nesisielojama, nyksta ir chorai. Pastebimai nyksta lietuviška giesmėdaina ir... Lietuvybė, nes senesnieji mūsų broliai išmirė, ar paseno, gi jų vaikai, čia gimę ir užaugę, negirdėdami arba labai retai girdėdami, bažnyčioj — **toj augščiausioje auklėjimo institucijoje** — lietuviškos giesmės, masinio giedojimo, palieka ir lietuvybei šalti: nesireiškia jau tuo aktyvumu, kaip kad jų tėvai pasireikšdavo.

Atgaivinti bažnyčiose masinį giedojimą reikalas yra neatidėliotinas, nes tuom būtų pasitarnauta lietuvybės išlaikymui, gilesniam maldingumo jausmui sužadinti bei liet. giesmės-dainos labui.

Praskleidę bažnytinio meno — giedojimo — istorijos lapus, pamatysime, kad visais laikais bažnytinei muzikai-giedojimui buvo rodoma daug pastangų. Didelę bažnytinio giedojimo reikšmę nujautė patys vyriausieji bažn. vadai. Bažn. giedojimu sielojosi visa eilė Šv. Tėvų, vyskupų, misionierių etc. Čia prisimintini ir Lietuvos vyskupai: vysk. M. Valančius ir vysk. A. Baranauskas. Pirmasis paruošė liet. kalba "Kantičkas" (nuo lot. žodžio cantare — giedoti). Vysk. Baranauskas sudėdavo ir pataisydavo speciales giesmes, ragindamas prie lietuviško masinio giedojimo.

Šventų Tėvų į įvairius pasaulio kraštų centrus buvo siunčiami paruošti kantoriai, giedojimo misionieriai-mokytojai, kurie propaguodavę šventąjį giedojimą, pirma nusakydami giedojimo didelę reikšmę. Jie steigdavo tam tikras giedojimo mokyklas, kurių uždaviniu buvo paskleisti po visą pasaulį tikrą, nesudarkytą, šventą giedojimą.

Anų laikų chorų veikla buvo neorganizuota, todėl ir ypatingos reikšmės neturėjo. Tik vėliau pradėjo organizuotis į draugijas bažnytiniai chorai, ir jų pavyzdžiu pasekė pasauliečiai, nebažnytiniai chorai. Bažnytiniai chorai savo balsine medžiaga pralenkdavo pasaulietiškus užtat, kad darbo sąlygos pastarųjų buvo daug geresnės, nes organizacijų tikrieji vadovai buvo paruošti, kvalifikuoti muzikai, gi organizacijas globojo turtingi globėjai (mecenatai), karaliai, kunigaikščiai ir kt. Didelį vaidmenį muzikos auklėjime vaidino miestų ir miestelių parapinės mokyklos

Anais laikais choran patekti buvo laikoma išimtinai garbinga pareiga. Į juos patekdavo tik **išrinktieji.** Chorų dalyviams buvo teikiamos įvairios privilegijos, lengvatos. Nenuostabu, kad XIX amž. pradėta "kratyti dulkes" nuo didžiųjų polifoninės (daugiabalsės) muzikos kūrinių, kurie bemaž iki tam laikui buvo "nejkandami". Net ir mėgėjų chorai neatsiliko savan repertuaran įtraukdami garsiųjų muzikos kūrėjų chorui parašytus veikalus. Šalia chorų visais laikais nemažiau buvo rūpinamasi ir vienbalsiniu giedojimu (masiniu) — choralu.

Krikščionių senovėje, viduramžiais ir iki šių laikų grigališkasis choralas (Popiežius Grigalius I-sis, Didysis, mir. 604 m., bažnytinius giedojimus sutvarkė į vieną storą knygą pavadintą **"Atifonarium Autenticum"**, kuri auksine grandine buvo pritvirtinta prie Šv. Petro ir Povilo Katedros altoriaus Romoj) buvo, yra ir pasiliks tikroji religinio giedojimo kryptis. Popiežius Pijus X-sis 1903 m. išleistame "Motto proprio" reikalavo pirmaujančioj vietoj, bažnytiniam giedojime laikyti Grigaliaus choralo. Vadovaujantis popiežiaus Šv. Grigaliaus padėtais tvirtais šio giedojimo pagrindais buvo nustatyta, kad choralinis giedojimas yra idealas, savo ypatingai šventa nuotaika veikiąs į žmogų prašančiąja akcija, pritraukiąs tikintįjį prie tikro susikaupimo. Šv. Grigaliaus choralas yra toji gija, kuri mus artimai jungia su Dievu. Panašios reikšmės turi ir masinis (vienbalsinis) giedojimas. Tik ten, kur "visa bažnyčia", chorališkai šalia tradicinių giesmių, atgieda ir atskiras šv. mišių dalis, o choras ar ansamblis tam tikras bažnytinėse šventėse nustatytas antifonas, pilnai pasitarnaujama augšč.au nusakytam tikslui. Besimeldžiantis savo balsu įsijungęs į vieningą masinį giedojimą atsipalaiduoja nuo negeistinų pašalinių išsiblaškymų. Masinis maldos išreiškimas garsu patraukia susimąstyti ir silpnai tikinčius. Neveltui lotynų patarlė sako: "Quis — cantat, bis orat" kuris gieda — dvigubai meldžiasi).

Prigijus masiniam giedojimui, vėliau atsirastų gausiau ir balsinės medžiagos. Kas liečia tradicines mūsų giesmes, tegieda jas "visa bažnyčia". Skatinant masinį giedojimą ir jį įgyvendinus — nemažai būtų pasitarnaujama ir lietuvybės palaikymui. Tie, kurie jau yra visai ar mažiau pamiršę savo tėvų kalbą, sekdami masinį giedojimą, kad ir iš dalies, pramoktų bent melstis lietuviškai.

Dabar gi daugely bažnyčių pamaldų metu šia privilegiją naudojasi tik keletas "prie vargonų" — tik choras. Tik **giedanti bažnyčia** gali turėti pilnmaldos išreiškimo nuotaiką. Vergijos laikais Lietuvoje (nekalbant apie bolševikų, šioji žiaurią bet kurios buvusios vergijos!) žmonės susirinkę bažnyčion bendroje giesmėje surasdavo nusiraminimo bei paguodos. Kaikur šiais laikais

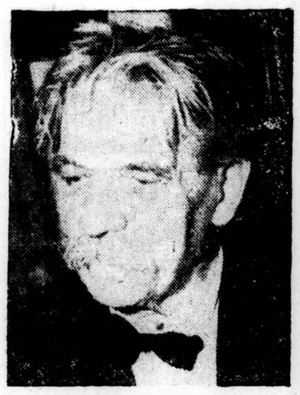

Dr. Albert Schweitzer

Alzasietis, mediciniškas misionierius ir filosofas, 78 m. amžiaus, laimėjęs Nobelio 1952 m. taikos premiją $33,610. Premija bus įteikta Stockholme gruodžio 13 d.

chorinis giedojimas pasitarnavo net priešingai — išstumdamas liturginį, polifoninį,choralinį bei masinį giedojimą.

Kaikurie bažnytinių chorų vedėjai šiandien nesiteikia išmesti iš repertuaro kūrinių, kurių autoriai, nesilaikydami nustatytų bažnytinio giedojimo pagrindų bei reikalavimų, šventą bažnytinį tekstą pavartojo pasaulinėje dvasioje. Net šv. mišių ORDINARIUM taip parašyta, tarytum autorius rašė ne Dievo namams, bet šokių salei. Sveikintina, kad jau susigriebta panašios rūšies kompozitorius išskirti.

Atrodo, visai be didelių sunkumų tokį giedojimą galima "įpilietinti". Pirmiausiai reikalinga turėti visų šventėse vartojamų giesmių rinkinį su gaidomis. Jų turėtų būti pakankamas skaičius, kad kiekviena atėjęs bažnyčion turėtų savo rankose. Giesmynėliai prastai sukraunami prie įėjimo, bažnyčios prieangy. Nepaėmusiam — turėtų būti kas giesmynėlį įduoda. Po pamaldų giesmynėliai vėl sudedami jiems skirtoje vietoje ar pakabinami suoluose. Šiandien dar pasigendama tinkamo privalomo visoms bažnyčioms giesmynėlio, be iškraipytų melodijų, taisyklinga lietuvių kalba, tekstu. Klebonams bei kvalifikuotiems bažnytinės muzikos žinovams laikas būtų susirūpinti ir giesmynėlio klausimu. Giesmynėlin, savaime suprantama, turėtų talpintis ir tradiciniai bažnytiniai himnai bei choralinės mišios. Masiškai meldžiantis-giedant — gryna lietuviška kalba, veikiai dingtų dar daug kur egzistuojąs įvairūs barbarizmai: dūšia, čyščius, aniuolas, mylistos ir kit.

Prieš įvedant masinį giedojimą, pravartu padaryti kaikuriais šventadieniais trumpas praktikas, pirm paraginus visus bei nusakant ir tokio giedojimo tikslą bei vertę. Tuo pat metu, turint ir giesmynėlį rankoj, po keletos šventadienių galima susilaukti džiuginančių vaisių. Kaikuriose bažnyčiose šitaip praktikuojama ir jų visa aplinka skambėte skamba bendra giesme, bendra malda, kurios reikšmės žodžiais nusakyti neįmanoma.

Vienbalsiniu-masiniu bažn. giedojimu ir choralu metas susirūpinti visomis pastangomis.

Dr. W. Pelton, daręs tyrimus su pelėmis, priėjo išvados, kad jeigu vaikai neturi pakankamo kiekio riboflavino vitamino, gali jų kaulai būti nenormalūs.

LEE VANDERHYE

(Pasižymėjus siuvimo ratelyje televizijoje) kviečia jus atvykti pamatyti nemokamą demonstraciją šios

PFAFF

SIUVAMOS MAŠINOS

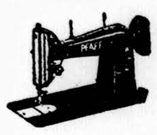

Nereikalingi joki prijungimai šiam lengviausiam siuvimui su

Nepaprastu DIAL—A—SWITCH

• MONOGRAMOS • KILPUTĖS
• "ZIG ZAGS" • "APPLIQUES"
• SIUVINĖJA • ĮSIUVA GUZIKUS

Atlieka visą tai... be jokių prijungtuvų
Virš milijonas moterų vartoja

NEMOKAMAI SIUVIMO PAMOKOS — VAKARAIS KLASĖS

PFAFF padaro jūsų namą taupymo centru! — Lengvi išsimokėjimai.

Žemi įmokėjimai — Geras įmainymas
Dalys ir aptarnavimas gaunamas bet kur.

Atvykite šiandien!

PFAFF SEWING CENTER
2038 W. 95th St.
PRescott 9-0608

Atdara pirmad. & ketvirtad. 12:30 iki 9:30. Kasdieną nuo 9:00 v. ryto iki 5:30.

Dėmesio nuosavybių savininkai!

TEEUWS HEATING & SHEET METAL CO.

Visokių rūšių apšildymo įrenginiai įdedami. Kanalizacija ir bendras skardos plokščių darbas visokių rūšių.

6707 RACINE

Vincennes 6-4322 HUdson 8-0728

AUDYKLA JUOSTA
Sav. Kazys Prišmantas
1805 West 46 Street
Chicago 9, Ill.
Telef: LAfayette 3-3085

Gamina juostas, takelius, juosteles, pagalves vardinių, gimimo ir kitų progų dovanoms. Taip pat galima gauti ir knygų.

ŽIŪRĖKITE
Kas Yra Mūsų
Pirkėjai!

Geriausi žmonės, kaip eiliniai, taip ir profesionalai, iš arti ir toli lanko

METRIKIŲ
FARM FOOD CO.
KRAUTUVĘ

1804 West 47th Str.
Arti Wood Str.

VYRIAUSIA LIETUVIŠKŲ VALGIŲ BŪSTINĖ

JUDITA
Metrikaitė
SURIŲ KARALAITĖ

DABAR KAIP TIK YRA PATS LAIKAS PRIPILDYTI TANKUS GERIAUSIA ŠILDOMA ALYVA, KURI ŠVARIAI DEGA IR GERAI KAITINA !

BANNER FUEL OIL CO.,
57 WEST 118TH ST.
Telef. — COmmodore 4 - 7465

Pašaukite lietuvį JONĄ RUDIS — šildymo inžinierių, kuris mandagiai jums patarnaus.

NELAUKITE, NES—
Rytoj Jau Gali Būti Pervėlu!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimei ištikus neturėsite jokių nemalonumų.

GENERALINIAI AGENTAI Šių Kompanijų:

MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
IMPERIAL ASSURANCE COMPANY
PHOENIX INDEMNITY COMPANY
LUMBERMAN'S INSURANCE COMPANY
MICHIGAN FIRE AND MARINE INSURANCE COMPANY
COLUMBIA INSURANCE COMPANY

"Mes esame pirmaklasiai narial Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY and McKAY, Inc.
222 W. Adams St. Room 1043

Telefonas CEntral 6-5208

SUTVARKYKITE LAIKU SAVO AUTOMOBILĮ

Body Repair

Stasys Dapkus
3255 S. Union Ave. Tel. CAlumet 5-1127

Prityręs mechanikas, turįs moderniausius įrankius gerai ir nebrangiai pataiso, karoseriją ir nudažo, taip pat sureguliuoja motorą, kad taupiau naudotų benziną ir alyvą. Dirbtuvė yra 3255 Union Ave. Įvažiuoti reikia iš gelo. Kas negali atvažiuoti į dirbtuvę, skambinkite telef. susitarimui.

AR NORITE BŪTI KUNIGAIS?

Tėvų Marijonų Kongregacija, a. a. Arkivyskupo Matulevičiaus, MIC, atgaivinta, kviečia pas save kandidatus į kunigus. Tėvai Marijonai darbuojasi Amerikos lietuvių tarpe, Dievui leidžiant jie darbuosis ir Lietuvoje, jie veda mokyklas; redaguoja laikraščius skelbia misijas. Pasiaukokite Dievo tarnybai, darbuokitės po Panelės Švenčiausios vėliava stokite į Tėvų Marijonų Kongregaciją; rašykite novicių vedėjui. Laiške pažymėkite kiek moksio baigėte, kiek amžiaus ir koks sveikatos stovis. Laišką siųskite žemiau paduotu adresu.

AR NORITE BŪTI BROLIAIS VIENUOLIAIS?

Marijonų Kongregacija kviečia pas save kandidatus į brolius, kurie dirbtų įvairius vienuolijos darbus mokyklose, spaustuvėse, ūkiuose, bažnyčiose ir kitur. Labai pageidaujami moką kokį amatą. Norintiems pramokti kokio amato bus sudaryta proga.

Paaukokite savo jėgas, gyvenimą ir sveikatą Dievui ir Panelei Švenčiausiai. Tapkite Broliais Marijonais. Susirašykite su novicijato vedėju: pažymėkite amžių, sveikatos stovį ir užbaigtus mokslus.

MASTER OF NOVICES, MARIAN HILLS SEMINARY,
CLARENDON HILLS, ILLINOIS

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

SAVINGS INSURED UP TO $10000

MUTUAL FEDERAL SAVINGS REKORDAS...

* Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
* Nuo 1905 metų ši bendrovė pergyveno karus, ekonomines depresijas, panikas, ir krizes, ir savo taupytojams išmokėjo kiekvieną sutaupytą dolerį.
* Augštus dividendus išmokėjo visada be perstojimo.
* Partrauksim jūsų pinigus iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.

Nedelskite — pradėkite taupyti šiandien!

ĮSTAIGOS VALANDOS: Kasdien nuo 9-tos ryto iki 5 val. po pietų, Ketvirtadieniais nuo 9-tos val. ryto iki 8 val. vakaro, Trečiadieniais visai neatidaroma.

AND LOAN ASSOCIATION
2202 W. Cermak Rd. • Chicago 8, Ill.
JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres. • Tel. VIrginia 7-7747

Saugesnės vietos taupymui niekur nerasite. Kiekviena saskaita yra apdrausta iki $10,000.00. Penkiosdešimt penki metai patyrimo ir draugiško patarnavimo.
ŠTABAS KALBA LIETUVIŠKAI

DISTRICT SAVINGS
and LOAN ASSOCIATION

3430 South Halsted Street

"Draugė" rasite vėliausių, įdomiausių žinių !

1953
Naujas PLYMOUTH
$1.695.00
Su Visais Taksais

BALZEKAS MOTOR SALES, INC.
"U WILL LIKE US"
6030 S. ARCHER AVE. Chicago 32, Ill. Telephone VIrginia 7-1515

1953
Naujas CHRYSLER
$2.595.00
Su Visais Taksais

Turime daugybę vartotų automobilių, už labai žemas kainas.

LENGVOS IŠSIMOKĖJIMO SĄLYGOS

Teisingas nemokamas patarnavimas leidimams ir apdraudai parūpinti

VISKIOS REMONTŲ DIRBTUVĖS

Mokslo keliai ir klystkeliai

ST. MAZILIAUSKAS, So. Boston, Mass.

Mokslas, mokslininkai, pažanga — kokie magiški žodžiai! Ne kartą apie mokslininkus pagalvojama, kaip pradžios mokyklos mokiniai apie savo mokytojus: jie viską žino, jie visko išgalvos...

Tikrumoje — pavienio žmogau galios yra labai ribotos, nors tai būtų ir kažkaip nepaprastų gabumų. Paprastai, visi išradimai ir atidengimai remiasi daugelio kitų darbu. Visų sričių mokslo pažanga yra lyg ilga grandinė, sudaryta iš smulkių grandinėlių. Žymiausio mokslininko darbai yra tik — maža plytelė, atidengta besiveržiant į milžinišką gamtos paslapčių pilį . . .

Tačiau ir mokslininkai pridaro daug klaidų. Vėliau kitiems tikrinant ar kitais atžvilgiais tyrinėjant, dažnai pasirodo viskas kitokioje šviesoje. Čia galima būtų paminėti ir nemažai linksmų istorijų. Tačiau tai — gal būtų nepagarba mokslui, o mes visi tuo tarpu esame — mokslo entuziastai. Vistik tenka pažvelgti bent į tai, kas darosi mūsų dienose.

Floras gėrimo vandenyje

1931 metais Arizonos universiteto profesorė **M. Smith** pareiškė, kad vaikų dantų gedimas didele dalimi atsiranda dėl floro druskų trūkumų kaikurių vietų vandenyje. Dėl to, esą, reikia į vandenį pridėti tų druskų. Vėliau tą mintį palankiai parėmė ir kaikurie moksliniai institutai. Mokslo entuziastai tuojau ėmėsi šias išvadas praktiškai pritaikinti, ir šiuo metu jau į 650 miestų vandens baseinus yra pilamos floro druskos. Tuo reikalu vyksta gana plataus masto kova. Atsargesnieji ir labiau konservatyvūs bando nuo to "atsiprašyti" ir laimėti kompromisą, kaip yra buvę su jodo druskom. Prieš kelias dešimt metų buvo norėta pilti į vandenį jodo druskos ir tuo būdu apsisaugoti nuo strumos (pagurklinės).

Tačiau tuomet buvo susitarta įdėti jodo druskos tik į valgomąją druską. Dėl floro drusku reikšmės konservatyvieji ėmė remtis taip pat mokslo daviniais — ir tai naujausiais. Pasirodo, floras turi reikšmės tik vaikų amžiaus dantims ir tai — tik labai nežymios reikšmės. Dėl to kam, sako jie, pilti šias druskas į vandentiekio vandenį, kurio tik labai maža dalis yra naudojama žmonių valgiui ir gėrimui.

Be to, enzymologijos (rūgimo sukėlėjų) moksle yra jau žinoma, kad daugelis įvairių enzymų floro yra neigiamai veikiamos. Suradus naujas enzymas, yra palyginimui bandomos, kiek jos yra jautrios floro veikimui. Taigi, jau vien tik šiuo atžvilgiu floras gali būti žmonių sveikatai ir kenksmingas. Dėlto jau kaikurių miestų tarybos yra nubalsavusios floro druskų daugiau nebedėti į vandentiekio vandenį ir tam reikalui įrengimai buvo išardyti.

Phytino druskos istorija

Didžiojo karo metu šveicarų profesorius Posternock ištyrė ir paskelbė apie sudėtingą druską, lengvai gaunamą iš sėlenų: inosito fosforo ir kalcio magnio druska. Visi kartu šios druskos elementai žmogaus sveikatai yra reikšmingi. Dėlto Šveicarijos ir Vokietijos bendrovė, Ciba, tuojau ją pradėjo gaminti, pavadinusi vardu phytin. Phytin buvo plačiai naudojamas medicinoje, ir daug palankių klinikinių pranešimų yra paskelbta apie šio vaisto sėkmingumą įvairių ligų atvejais.

Tačiau 1935 metais du Anglijos mokslininkai pastebėjo ir tikrai įrodė, kad šita druska savo sudėtyje yra labai atspari ir kad ji pereina tik per žmogaus vidurius, organizmui nepajėgiant jos panaudoti. Tuomet buvo liautasi ją gaminti.

Kam teko šio karo metu klausyti Kaune dr. Vl. Kairiūkščio terapijos paskaitų, tie prisimena, kaip entuziastingai jis dar ir tuomet kalbėdavo apie šį "augalinį fosforą". Galimas dalykas, kad jis ten dar ir dabar seną giesmę tebegieda.

Šio karo metu, ypač jam einant į galą, kada žmonės maitinosi daugiausia tik augalinės kilmės maistu, vokiečių moksliniai institutai pradėjo tyrinėti, koks procentas šių svarbių mineralinių medžiagų įvairiuose maisto produktuose yra phytino pavidale ir kaip reikėtų maistą paruošti, kad jos būtų žmogaus kūno pilnai panaudojamos.

Šiuose tyrimuose yra reikšmingai dalyvavęs ir vienas lietuvis chemikas, ypatingai prie Wuerzburgo universiteto. Pasirodo, ši medžiaga rauginimo metu specialių enzymų (fermentų) būna suardoma ir padaroma žmogaus organizmui prieinama. Pavyzdžiui, gaminant duoną natūraliu rauginimu. Taigi, šiuo ir kitais atžvilgiais yra labai svarbu naudoti tokius maisto produktus, kurie yra paruošti su mielėm arba šiaip rauginti!

Kaikurios JAV bendrovės, už siimančios grūdų apdirbimu ir rafinuodamos miltus iki minios pageidaujamų "fine", turi daug sėlenų, iš kurių gamina daug biologiškai vertingų medžiagų ir augščiau minėtąsias, ypatingai phytininę rūgštį. Kartais pasirodo jų skelbimai, rekomenduojantieji phytinatus vaistams ir maisto produktams. Vargu ar kas imasi juos naudoti senaja prasme, tačiau phytininė rūgštis ir alkališkieji phytinatai šiuo metu labai lengvai įperšami maisto ir gėrimų pramonėje kaipo geri sekvestrantai ir spalvos pagerintojai. Žinoma, jie sekvestruoja labai gerai daugelį mineralinių medžiagų, tačiau tuo būdu jas ir suriša amžinai, neleisdami sveikatai naudingai panaudoti. Tačiau, juk, gamintojui pirmiausia tik ir rūpi — "look and taste good".

Kumarino ir boro nuvainikavimas

Šiomis dienomis netikėtai krito mokslininkų nemalonėn senas ir patikimas skonio taisytojas, kumarinas. Šokoladas, ledai ("ice-cream") ir kiti gardumynai be jo neapsieidavo. Pasirodo, kumarinas yra nuodingas!

Pagaliau, ir boro rūgštis neteko malonės. Toks senas ir "išbandytas" vaistas, o vistiek šelmis esąs nuodingas... Jau net imama reikalauti, jei kur boro rūgštis įeina į sudėtį, kad ant etiketės būtų žymima: "nuodai". Kuriam vėl mūsų gerų draugų teks eilė toliau kristi?

Kas darosi su golfo kamuoliuku

Dr. Thomas H. Osgood, fizikas ir Michigano kolegijos dekanas, pats golfininkas, pravedęs tyrimus laboratorijoje ir golfo lauke, skelbia, kad sportininkui kirtus į golfo kamuolėlį, jis veržiasi pirmyn gautojo smūgio varomas. Kamuoliukas, paprastai sukasi, tuo būdu po savimi patraukdamas tirštesnio oro pagalvėlę, kuri jį palaiko. Kai tik kamuoliukas nustoja sukęsis, jis ima kristi žemyn. Kamuoliukas padaro iki 2,000 apsisukimų per minutę, jei į jį kirsta medine lazda, o jeigu į jį duodama metaline lazda, kurios galas yra labai pašlijęs, įžambus, kamuoliukas lėkdamas padaro tarp šešių ir aštuonių tūkstančių apsisukimų per minutę. Dėl to profesorius skelbia, kad geram kirčiui svarbu ne pakelti golfo kamuolį, o nuo kamuoliuko centro kirsti žemyn, kad būtų kuo didesnis kamuoliuko sukimasis, kas jį iškelia ir sudarys galimybę toli lėkti. Eksperto golfininko lazda pasiekia didžiausį greitį būdama apie 6 colius nuo kamuoliuko, o vidutiniško golfininko lazda greičiau siai skrieja, kai ji yra pustrečios pėdos jau nutolusi į kitą pusę. Varant kamuoliuką į duobutę reikia kirsti žemai ir gyvai, bet saugotis, nesudaryti kamuoliuko sukimosi. Stipresnis kirtis padės nugalėti pradžios kelio nelygumus.

Izraelio religijų statistika

Izraelio religijų ministerija paskelbė duomenis apie jų valstybės konfesijas. Pusantro miliono valstybės gyventojų yra pasiskirstę į 193 vietines religines bendruomenes (į tą skaičių įskaityti ir prie konfesijos nepriklausą žydai. Tų religinių bendruomenių metinis biudžetas yra 1.6 milionai Izraelio svarų. Pagal naują persitvarkymą, dvasininkai savo atlyginimą gauna ne iš religinių bendruomenių, o iš valstybės iždo. Iš viso Izraelio valstybėje šiuo metu yra 2,600 sinagogų, kurių 1953 m. pastatytos po Izraelio valstybės atkūrimo. Mahometonų Izraely yra 123,000. Jie turi 68 imamus (dvasininkus), kurie taipgi išlaikymą gauna iš valstybės. Taipgi yra 16,000 drūzų. Krikščionių Izraely yra apie 40,000. Didžiausią skaičių sudaro R. katalikai, kurių ten yra 23,000, po to — graikai ortodoksai su 13,000 ir protestantų — 1,500. Dar yra apie 1,400 asmenų ortodoksų ir apie tūkstantį maronitų, jakobitų, koptų, etiopų ir kitų.

Platus kultūrinis konkursas

Freedoms Foundation skelbia visiems amerikiečiams, ypač visų mokyklų mokleiviams, bet ir kitiems, konkursą įvairiausių sričių, kaip karikatūrų, straipsnių, leidinių redagavimo, filmų, fotografijų, prakalbų, organizacinio veikimo, radijo programų televizijų programų, pamokslų ir t.t. Medžiagą konkursui įteikti galima iki lapkričio 11 d. Premijų yra šimtai, pradedant nuo garbės diplomų, baigiant $1,000 pinigais. Smulkesnių informacijų galima gauti adresu: Freedoms Foundation, Valley Forge, Pennsylvania.

Nuolatinis plaukų naikinimas

Amerikos Medikų draugijos kosmetikos specialistė Veronica L. Colney skelbia, kad tik elektra sunaikinus plauko šaknis galima pastoviai panaikinti toje vietoje plauko augimą. Rentgeno spinduliais švitinimas čia laukiamų rezultatų neduoda, priešingai, gali net sugadinti odą ar būti vėžio priežastimi. Plaukų šaknis naikinti gali tik patyręs asmuo, ir tas vyksmas yra ilgas ir sudėtingas; išlaidus ir nemalonus: elektrinė adata įleidžiama į skylutę, iš kurios auga plaukas, ir paleidžiama silpna srovė. Vienu pradėjimu taip galima sunaikinti apie 15 plaukų šaknų.

Knyga apie konvertitus

Prancūzai išleido veikalą "Convertis du XX-e siecle", kuriame telpa aprašomi: H. Gheon, D. Hyde, E. Stein, M. Jacob, Ch. Nicolle, W. Verkade, E. Copeman, T. Nagai, T. Merton, Jacques ir Raissa Maritain, A. Carrel, G. Devallieres, L. Bloy, J. Riviere, Fr. Jammes.

Įdomus ir kitas šios srities veikalas: "Le probleme de la foi dans les milieux intellectuels du XX-e siecle" — tikėjimo problemos tarp XX amžiaus intelektualų.

ANGLŲ KALBOS PAMOKOS

K. KALNĖNAS

6402 S. Fairfield Ave., Chicago 29
(3-čias augštas, durys po kairei, arti 63-čios gatvės ir California Ave.) duoda tremtinys prieš karą baigęs Čikagos universitetą.

Vienas doleris val. — privačios
Vertimai, anketų pildymas, įvairūs raštai angliškai.

Kritika ir skaitytojai gerai įvertina P. Abelkio parašytą istorinį romaną

ŽEMAIČIŲ KRIKŠTAS

Jei šio veikalo neskaitei — reikalauk pas knygų platintojus arba su užsakymu kreipkis į leidyklos atstovą

V. MALAKAUSKĄ
10716 Wabash Avenue
Chicago 28, Ill.

Knyga gražiai išleista: drobės viršeliais, 422 p., kaina $3.50.

A. BENIULIS IR A. STANEVIČIUS

Atlieka perkraustymus, pervežimus ir automobilių lyginimų, dažymų ir taisymo darbus.

Kreiptis perkraustymais telefonu
SE 3-2146 arba BI 7-7075
Taisymais telefonu SE 3-2146 arba KE 8-3092
1835 Canalport

PERKRAUSTAU BALDUS VIETOJE IR IŠ TOLIMESNIŲ DISTANCIJŲ TURIS ILGĄ PATYRIMĄ

JUOZAS NAUJOKAITIS
6819 So. Rockwell Street
CHICAGO 29, ILL.
Tel. WAlbrook 5-9209

$50.00 CASH

Earn every week in your spare time; gifts for everybody! Direct from factory unusual and exclusive.

Be our company representative. Get started today! Send $1.50 for sales kit of **beautiful organdy applique hostess apron** and color booklet to order from

P. O. Box 172
BARRINGTON, ILL.

SOPHIE BARCUS RADIO PROGRAMA

Iš WGES stoties — Banga 1390
PIRMAD. IKI PENKTAD.
8:45 iki 9:30 val. ryte
7121 SO. ROCKWELL ST.
Chicago 29, Ill. HEmlock 4-2413
ŠEŠTAD. 8:30 iki 9:30 ryte
PIRMADIENIO vak. nuo 7—8 v.
Sekmad. 8:30—9:30 v. r. iš stoties WOPA — 1490 kil.

DĖMESIO, šeimininkės! Atliekame pilną grindų aptarnavimą. Įdedame linoleumą; asfalto kokles; gumines kokles — Broadloom kilimai ir kilimėliai. Geras įdėjimas — nemokamai apskaičiavimai.
A-1 LINOLEUM Co. 4851 S. Ashland Ave. LAfayette 3-8677, atdara pirmad. ir ketvirtad. vakarais.

SIUVAMOS MAŠINOS ir RAŠOMOS MAŠINĖLĖS
parduodamos geriausiomis sąlygomis
ARCHER SIUVIMO CENTRE
4170 S. Archer BIshop 7-1045
Perka, taiso, elektrifikuoja

PERKRAUSTOME BALDUS ir KITUS ĮVAIRIUS DAIKTUS vietoje ir iš tolimesnių distancijų
Patarnaujame pigiai ir sąžiningai
KOSTAS EIDUKONIS
6930 So. Talman Ave.
Tel. GRovehill 6-7096
CHICAGO 29, ILL.

BANDYMAS VELTUI DĖL REUMATIŠKŲ PODAGRINIŲ SKAUSMŲ

JEIGU jūs dar nesate vartoję ROSSE TABS mažesniems raumenininiams skaudėjimams ir skausmų dažnai sufungtų su reumatizmu, podagrinu ir neuritis, pamėginkite juos ŠIANDIEN mūsų lėšomis. Tūkstančiai vartojo jas per 25 metus.

Veltui "Draugo" skaitytojams

Mes kviečiame jus pamėginti jas veltui. Leiskit mums atsiųsti jums pilno didumo pakietą. VARTOKITE 34 TABLETUS VELTUI. Jeigu jums nepatiks "palliative" palengvinimas, atsiųskite nesuvartotus ir mums nebūsit skolingi. Bandymas jums nekaštuos nė cento. NESIŲSKIT PINIGŲ. Tik atsiųskit jūsų vardą ir adresą greitai į

ROSSE PRODUCTS COMPANY
Dept. X-4, 2708 Farwell Ave.
CHICAGO 45, ILLINOIS

AUŠROS VARTŲ
DIEVO MOTINOS
PAVEIKSLAI!

Tai meniškai keliomis spalvomis atspausti garsiosios Vilniaus šventovės paveikslai. Jis gražiai puoš kiekvieno lietuvio butą ir gyvai primins mums Vilnių ir jo šventovę — Aušros Vartus.

Paveikslo kaina labai žema —
tik 1 doleris

Platintojams duodama nuolaida
Pinigus su užsakymais siųskite:
"DRAUGAS"
2334 So. Oakley Avenue
Chicago 8, Ill.

Ar jau perskaitei neseniai išleistą P. KESIŪNO 3-jų dalių romaną
TARP ŽALSVŲ PALAPINIŲ?

Šiuo romanu dėl jo labai įdomaus turinio, dėl nepaprastai gyvos intrygos, dėl stiprių veikėjų charakterių ir ypač dėl jautriai pavaizduotos mūsų tautos tragedijos susidomėjo filmų pasaulis, todėl greit jis bus verčiamas į anglų kalbą.

Lietuviui neperskaityti šią knygą būtų tikras nusikaltimas.

294 pusl. Kaina $3.00

Užsakymus su pinigais siųskite:
"DRAUGAS"
2334 So. Oakley Ave.
CHICAGO 8, ILL.

PIRKITE TIESIOG NUO MR. NELSON
— savininko —
St. Casimir Monument Company
3914 West 111th Street
Vienas blokas nuo kapinių.
Didžiausias paminklams planų pasirinkimas mieste
Telef: CEdarcrest 3-6335

"Drauge" rasite vėliausių, įdomiausių žinių!

VISKO UŽTEKTINAI — TUOJAUS PRISTATOM!
Baldus, šaldytuvus, pečius, skalbiamas mašinas, lovas, matracus, kilimus, radio, televizijos setus, vaikučiams baldus.
Žemos kainos, lengvi išmokėjimai. Turime didelį pasirinkimą

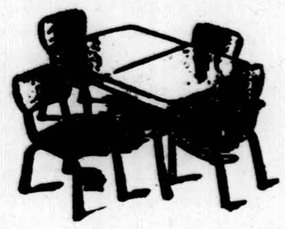

Mes pagaminame baldus ir pagal jūsų užsakymą
ROOSEVELT FURNITURE COMPANY, INC.
Lietuvių krautuvė
2310 W. Roosevelt Road
Tel. SEeley 3-4711
Adara pirmadienio ir ketvirtadienio vakarais iki 9:30
Adara sekmadieniais nuo 11 iki 4:30 val. popiet

ANTHONY B. PETKUS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
6812 SO. WESTERN AVE. 1410 SO. 50th AVE.
CHICAGO, ILL. CICERO, ILL.
GRovehill 6-0142
HEmlock 4-2644
TOwnhall 3-2109

John F. Eudeikis
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS
4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YArds 7-1741-2 ir BIshop 7-9481
4330-34 South California Avenue
Telefonas BIshop 7-9719
AMBULANCE DIENĄ IR NAKTĮ

LIŪDĖSIO VALANDOJ Šaukite
MAŽEIKA & EVANS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
6845 So. Western Ave. Air Conditioned koplyčia
REpublic 7-8600 — 7-8601 Automobiliams vieta
Tiems, kurie gyvena kitose miesto dalyse; gausime koplyčią arčiau jūsų namų.

SEKANTIEJI YRA NARIAI CHICAGOS LIETUVIŲ LAIDOTUVIŲ DIREKTORIŲ ASOCIACIJOS

Ambulansų patarnavimas yra teikiamas dieną ir naktį. Reikale šaukite mus.

Mes turime koplyčias visose Chicagos ir Roselando dalyse ir suteikiame patarnavimą.

STEPONAS C. LACHAWICZ
2314 West 23rd PLACE Tel. VIrginia 7-6672
10756 S. MICHIGAN AVE. PUllman 5-1276
PETRAS P. GURSKIS
659 West 18th STREET Tel. SEeley 3-5711
ALFREDAS VASAITIS-VANCE
1446 South 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLympic 2-1008
POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Telephone YArds 7-1911
LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401
ANTANAS M. PHILLIPS
JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138—1139
JULIUS LIULEVIČIUS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572
LEONARDAS A. EŽERSKIS
1646 WEST 46th STREET Tel. YArds 7-0781

TAUPYKITE

KUR visada buvo ir yra išmokamas aukštas dividendas.
KUR pinigai buvo ir yra išmokami pagal reikalavimą.

ATEIČIAI. PASIDĖKITE TAUPOMUS PINIGUS į CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION, KUR KIEKVIENA SANTAUPA PILNAI APDRAUSTA IKI $10,000 BY AN AGENCY OF THE U. S. GOVERNMENT

KUR tamsta pats gali atlikti visus savo ir savo šeimos finansinius reikalus.
KUR 30 metų patyrimas užtikrina visiems saugų ir teisingą patarnavimą.

Taupykite šioj tvirtoj, turtingoj, lietuviškoj finansinėj įstaigoj. MŪSŲ TURTAS YRA 12,000,000.00 DOLERIŲ. Dėl paskolų geresnėm sąlygom, perkant arba statant namą, visada pasimatykite su mumis.

CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION • JOHN PAKEL, Prezidentas 6234 So. Western Ave. • Tel.: GRovehill 6-7575

VALANDOS: Pirmadieniais nuo 12 iki 8 val. vakaro. Antradieniais ir Penktadieniais nuo 9 iki 4 po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9 iki 8. Trečiadieniais uždaryta visą dieną. Šeštad. nuo 9 ryto iki 2 po pietų.

Kur aš vargšė pasidėsiu?

Feljetonas (vietoj nekrologo)

JONAS JASIUKEVIČIUS, Paterson, N. J.

Nusiteik liūdnai, mielas skaitytojau, nes žmogus numirė. Toks pat žmogus, kaip ir tu, kaip ir aš. Ir paliko jis žmoną, kuri jį nepaprastai mylėjo ir kuri dabar liūdės visą amželį, jei niekas kitas nenuves ją ir vėl prie altoriaus.

Taigi, Petras Apuokas numirė. Mano geras draugas, amžiną atilsį. Numirė šitoje pat Amerikoje, Čiakągi mieste, kur jis ir palaidotas. O jo brangiajai žmonelei, kad iš skausmo širdis nepersprogtų, draugės patarė, dar grabo visai neužkasus, sprukti kuo greičiausiai toli toli iš tos liūdnos vietos — net į Floridą. Ten, sako, saulė išsivilinanti visas liūdesio bacilas.

O šaunios buvo, atsimenu, velionies sutuoktuvės. Visi Kauno dienraščiai rašė, kai Petras Apuokas ir Ona Smargimergaitė žingsniavo prie altoriaus. Ir balius tęsėsi net septynias dienas ir septynias naktis. Ir aš ten buvau, ir daug skaidriosios išgėriau, kurapkos kepenėlėmis vis užsikąsdamas.

Bet galop baigėsi sutuoktuvės su šilkais, gėlėmis ir muzika ir prasidėjo realus gyvenimas su bulvių skutimu, kambarių plovimu ir kitais rūpesčiais. Jaunieji Apuokai buvo išmokslinti žmonės. Juodu, pavyzdžiui, tiksliai žinojo, kaip toli yra saulė nuo žemės. O tai juk labai svarbu šeimos gyvenime, nes, jei vasarą lauke peraukštai padžiausi marškinius, tai jie gali nuo saulės susvilti. Juodu žinojo, kiek metrų, centimetrų ir net milimetrų paprastai turi žirafos kaklas. Ir nors žirafų Kaune ir nebuvo, bet, jei pasitaikytų lankyti kur nors zoologijos sodą, tai reiks žinoti, kaip toli nuo jų atsistoti, kad jos nenulaižytų dažų nuo žmonos lūpų. Ir daug, dar daug žinių juodu buvo įgiję tėvynės mokyklose: kam gyvena pasaulyje ir kaip veisiasi sidabrinės lapės, ant kokios spalvos arklio ir kuris senovės ciesorius jodavo į karą ir kiek sagų turėdavo jo karališkas mundiras. Na, o apie šeimos gyvenimą ten nebuvo mokoma. Ir kam gi mokyti? Juk žinios apie tai dažnam būtų nereikalingos: vienas į kunigus išeina, kitas į vienuolyną įstoja, o trečia, mamos vardo pabijojus, mergauti iki mirties apsisprendžia. O kaip gyventi šeimoje, jaunuosius per sutuoktuves užtektinai išmokina dėdės ir dėdienės. O to viso pamokinimo motto visada pastovus, kartų kartoms perduodamas: „Nepalysk vyrui po padu!“ ir „Neleisk bobai apsiauti vyro kelnėmis!“

Taigi, kaip jau žinai, mielas skaitytojau, baigėsi ilgos ir laimingos sutuoktuvių vaišės, visi išsiskirstė, o Apuokai pradėjo palaimintą šeimos gyvenimą pagal dėdienės ir dėdės nurodymus.

— Miela Onute, laikas miegoti. Paklok lovą — kreipėsi vyras į nuosavą žmonelę pirmąjį vakarą naujame bendro gyvenimo bute.

Bet Onutė tylėjo. Ji prisiminė dėdienės pamoką: „Nepalysk vyrui po padu“ ir sau mąstė: „Klojaisi iki šiol, klokis ir toliau“.

— Onute, baisiai noriu miego. Rytoj jau reiks eiti į darbą, — pakartojo jis prašymą.

— Pasiklok lovą, Petreli, ir miegok, — pratarė ji.

— Taigi juk žmonos jau šimtmečiais lovas kloja, o ne vyrai, — prieštaravo Petras.

— O kodėl šiandien negali būti kitokio šimtmečio pirmasis vakaras? — nenusileido ir ji.

Ir daugelį naktų juodu miegojo neklotoje lovoje.

Pirmąjį gi rytą reikalai taip klostėsi:

— Onute, jau laikas virti pusryčius.

— Išsivirk, Petriuk, kavos ar arbatos.

— Bet juk moterys šimtmečiais pusryčius verda.

— O kodėl šiandien negali būti kitokio šimtmečio pirmasis rytas?

Ir taip kasdien su naujais reikalais kildavo vis nauji pasikalbėjimai ir klausimai, bet Onutė visada demonstratyviai rodė, kad ji ir nemananti lysti Petrui po padu, o Petras ir minty neprileisdavo, kad jis leistų kada nors jai apsiauti savo kelnėmis. Užtat praraja nesiaurėjo.

Priėjo prie to, kad, kai juodu eidavo nuo Žaliakalnio į miestą, tai jų argumentai, kuria gatve būtų eiti arčiau, pasibaigdavo ties Vileišio aikšte ir, jei Petras eidavo Parodos gatve, tai Onutė visada būtinai leisdavosi Kauko alėja. Ir, jei juodu laimingai susitikdavo ir vienas į kitą dar prašnekdavo Laisvės alėjoje, tai, grįždami namo, vėl lipdavo į kalną atskiromis gatvėmis, nes Kauko alėja vienam, nors ir trumpesnė, bet statesnė, o Parodos gatvė kitam, nors ir ne tokia stati, bet ilgesnė ir nėra suoliukų pakeliui prisėsti ir pasigėrėti Kauno panorama. Bet, jei ir šiuo kartu pasitaikydavo, kad juodu tuo patim laiku atsidurdavo prie savo buto, tai, jei vienas eidavo pro priešakines duris, tai antras būtinai pro užpakalines, nes, jei vienam būdavo negerai tiesiog į salioną eiti su visomis dulkėmis, tai kitam — einant per kiemą, atrodė, dar daugiau dulkių prisirenkama.

Kai žiemą vakarais vėdindavo kambarius ir atidarydavo duris ,tai tuoj žiūrėdavo į laikrodį ir, jei Petras sakydavo, kad pagal higienos mokytojo nurodymus reikia duris laikyti atviras 15 minučių, tai Onutė šaukdavo, kad užtenka tik 14 ir pusės minutės, nes pusė minutės išeina durų atidarymui ir uždarymui, o tada oro judėjimas, taigi keitimasis kaip tik stipriausias. Jei Petras, atsigėręs kada vandens, stiklinę ant lėkštės apvoždavo, kad ant jos sienelių nesėstų dulkės, tai jo žmonelė su visa energija pribėgus ją atidengdavo, nes kitaip ji neišsivedinanti ir atsiduodanti neskaniais kvapais.

Jei Petras sekmadienį pasiūlydavo eiti į Įgulos bažnyčią, tai Onutė šaukdavo ir įrodinėdavo, kad didžiausia nesąmonė šiandien būtų eiti ten, o reikia eiti į Vytauto Didžiojo, kur visa kultūringa šviesuomenė sekmadieniais klausanti (bet ar paklausanti? J. J.) kan. Tumo pamokslų. Bet, jei atsitikdavo taip, kad Onutė būdavo jau bepradedanti ką nors daryti, o Petras, nieko nežinodamas, kaip tik ją tuo momentu tam ir paragindavo, tai ji ir atšaudavo jam: „Tylėk nemokinęs! Aš pati pirmiau tai sugalvojau!“

Ir taip juodu nenusileisdavo vienas kitam nė per aguonos grūdo trečdalį.

O po kurio laiko, kai jau buvo gerokai prisisotinta švelnesniais ginčais, kartą Petras žmonai tarė:

— Tai, pagaliau, užsimanysi, kad aš už tave ir gimdyčiau!

Ir nežinia katras katram būtų juodu nusileidę, jei nebūtų prasidėjęs antrasis Pasaulinis karas su maisto kortelėmis su pieno nepriteklium ir kitais trūkumais. Tada juodu vieningai sutarė, kad geriau nė vienas jų negimdys, nes sunku auginti, o, be to, geriau kai nuo bombardavimų į slėptuves naktį vyras bėgs su suknelių ir kitokio turto ryšuliais, negu su klykiančiais kūdikiais. Užtenka priešlėktuvinės apsaugos sirenų klykimo. Ir taip juodu nė vienas negimdė.

Bet nemanyk, mielas skaitytojau, kad karas ir okupacijos Apuokų šeimą taip jau ir pakreipė visai kitokiu keliu. Ne! „Idėjos, jei didžios, nemiršta, kaip žmonės!“ Taigi nemirė ir — „nelysk vyrui po padu“ bei „neleisk bobai apsiauti vyro kelnėmis“ idėjos, o iš jų išsirutuliojo ir kitos „kur juoda, sakyk balta, o kur balta, sakyk juoda“.

V. K. Jonynas — Irena žengė į tamsią erdvę

Iliustracija J. Gliaudos premijuoto romano

Kai vieną kartą juodu vis dėlto drauge išėjo pasivaikščioti Nemuno pakrantėmis, Petras, pamatęs pririštą ožį, tarė:

— Na, ir barzda to ožio!

— Ten ne ožys, bet kralikas — nepasiduodama atkirto žmona.

— Kaip tai? Juk su ragais!

— Dažnai ir vyrai būna su ragais, o kodėl kralikai negali būti raguoti?

— Tai tu manai, kad aš aklas, ar paskutinis kvailys ir neatskiriu ožio nuo kraliko? — karščiavosi Petras.

— Aklas, ar ne, kvailas, ar ne — man vistiek. Bet ten pririštas ne ožys, o kralikas, o jei ne kralikas, tai jautis, ar asilas, ar koks nelabasis iš pačių pragaro gelmių, tik jau ne ožys! Ne ožys, ne ožys, ne ožys! — piktai užbaigė Ona ir, atsiskyrusi nuo Petro, viena nuskubėjo namo.

Petras gi likęs vienas, ir priartėjęs prie ramiai sau žolę skabančio ožio, mąstė: „Na, matai, juk, aišku, kad ožys, o ne kralikas, ar jautis. Ir mekena taip kaip ožys ir uodegą virbina, o ji mane už kvailą laiko... Aš turiu, pagaliau, sutvarkyti tą bobišką vyravimą mano šeimoje. Visu valdžios autoritetu pasiremsiu ir įrodysiu, kad mano, o ne jos teisybė“.

Ir už gero pusvalandžio į įvykio vietą Petras atsivedė patį policijos viršininką su dviem kviestiniais, kurie, apžiūrėję ginčo objektą, surašė protokolą, pagal kurį išdavė Petrui liudymą, kuriame buvo tvirtinama, kad Aleksoto pakrantėje, netoli Lietūkio elevatoriaus rastas pririštas gyvūnas tikrai yra skaisčiai baltos spalvos ožys, o ne kralikas, nes kralikai neturi ragų, ne jautis, nes jaučiai neturi barzdų, ir negali būti velnias, nes jokiose knygose nėra parašyta, kad Lietuvoje būtų pasitaikę baltos spalvos velnių ir, kad velniai leistųsi pririšami ir vidudienį ėstų žolę.

Bet, kai Petras su nugalėtojo žvilgsniu įteikė tą liudijimą su nuovados viršininko parašu ir policijos antspaudu žmonai ir pabrėžė, kad jo, o ne jos teisybė, tai ši, skubiai perskaičiusi, jį sviedė ant grindų ir, drebėdama iš pykčio, šaukė:

— Matai, koks tu žioplys! Juk iš to liudijimo aiški išvada, kad ten gali būti kralikas, nes ėda žolę, arba jautis, ar velnias, nes turi ilgus ragus!

O, kai Petras jai parodė ir policijos padarytą to ožio fotografiją ir paklausė:

— Na, argi čia ne ožys, po šimts pypkių!

Tai jo Onelė atkirto:

— Kokiam galui tą biesą čia kiši man po nosim?

— Na, ar čia biesas? — bandė aiškintis Petras.

— Biesas! Biesas! Biesas! Ir tu pats biesas! — suspigo ji ir užtrenkė duris į kitą kambarį.

Ir panašūs šaltojo karo reiškiniai Apuokų šeimoje vis dažnėjo, o tolyn tas karas ėmė stipriai karštėti ir pagaliau visai gerai įsiliepsnojo: pradėjo skraidyti šviečiančios lėkštės apie Apuoko pakaušį, o vyriškojo bato smaigalys atsitrenkdavo į Apuokienės minkščiausiąją.

Ir Apuokų kaimynams atrodė, kad valstybės pagrindas — Apuokų šeima jau jau braška. Apuokienė beveik kasdien savo draugėms skųsdavosi:

— Netikęs mano vyras, netikęs. Laužas, Tinginys. Geriau būčiau nepažinusi. Lepšė. Toks tik iš tūkstančių vienas pasitaiko. Nelaiminga, nelaiminga aš moteriškė. Dingo mano gyvenimas. Teks nešti sunkų gyvenimo kryžių. — Kur aš vargšė pasidėsiu?

Bet pagaliau atsitiko tai, kas galį kartais ir mums atsitikti — Petras Apuokas numirė. Į laidotuvių direktoriaus Jono Kopūsto koplyčią susirinko visos Apuokienės draugės ir kaimynės. Atė jo ir Apuokienė. Ir dargi juodai apsitaisiusi. Ir, ar tikėsite? — net, nepriėjusi prie karsto, tik susvirduliavo, kaip žąsiukas, į šonus ir — „plumpt“ — išsitiesė ant grindų.

— Apopleksija! — sušuko tūla moterėlė ir visos šoko gelbėti. Atbėgo ir graborius ir ėmėsi vadovauti atgaivinimo akcijai. Nors, iš tiesų, gal jis būtų perdaug ir nesupykęs, jei Apuokienė būtų ir neatsigavusi. Bet Apuokienė atsigavo. Kažkas pasiūlė ją išvesti visai į kitą kambarį, kad ji nematytų, sako, taip brangaus asmens lavono ir, kad priepuolis nepasikartotų. Bet graborius nepaklausė — jis ją vistiek pasodino prie karsto, kad apsiprastų.

O Apuokienė praplėšė akis, apsidairė, ištryško ašaros, kaip riešutai ir, atrodė, vėl kris ant grindų. Staiga pribėgusios trys kaimynės ja sulaikė ir ramino: „Laikykis, Onute, raminkis. Mes žinome, kad labai gaila. Juk taip gražiai sugyvenote ir duonelę uždirbdavo...“ O Apuokienė prapliupo:

— Nepernešiu aš šio smūgio, nepernešiu. Už ką mane Dievas nubaudė ir atėmė mano gyvenimo laimę ir paguodą? Juk taip mylėjomės... Ir pikto žodžio nepasisakėme... ir ginčų bei nesutarimų tarp mūs niekad nebuvo. Sakytumei, viena galva abudu galvojome. O toks darbštus buvo, amžiną atilsį... ir pavyzdingas, ir rūpestingas vyras... Tik iš tūkstančių toks vienas pasitaiko. Nelaiminga, nelaiminga aš moteriškė. Dingo mano gyvenimas. Teks nešti sunkų gyvenimo kryžių. Kur aš vargšė pasidėsiu?...

Įvykiai ir naujienos pašto ženkluc s

ANT. BERNOTAS, Waterbury, Conn.

BRAZILIJA, pagerbdama savo karį ir patriotą kunigaikštį Luiz Alves de Lima e Silvia Caxias (1803—1880), išleido 5 pašto ženklų seriją. Caxias buvo Brazilijos vyr. štabo viršininkas, vadovavo karo žygiams prieš Argentiną ir Paragvajų ir juos lamėjo; už laimėjimą buvo paaugštintas į kunigaikščius. 60 centavų ženkle matome raitą Caxias, vedantį savo kariuomenę į mūšį, 1.20 cruzeirų ženkle matome Caxias mauzolėjų su jo karstu, 1.70 ir 5.80 cr. ženkluose — Caxias atvaizdas, 3,80 cr. karališkasis Brazilijos herbas.

JUGOSLAVIJA, suaktualėjus tarp jos ir Italijos ginčui dėl Triesto srities, išleido 15 dinarų tamsiai žalią pašto ženklą. Ženklo piešinyje parodyta "laiminga" šeima, grįžusi iš darbo su darbo įrankiais ir vaisiais. Šalyse — sutraukytos grandinės. Aplink ženklą užrašas sako, kad ženklas išleistas dešimtmečio sukakčiai paminėti (1943 — 1953), kai Triesto ir Slovenijos pajūrio srities buvo išlaisvintos iš svetimųjų, tuo lyg ir norint parodyti, kad Triesto sritis priklauso Jugoslavijai. Tas pats ženklas išleistas tamsiai mėlyna spalva ir perspausdintas raudonomis raidėmis STT VUJNA vartojimui Jugoslavijos Triesto zonoje B.

ITALIJA išleido 25 lirų p. ženklą su dail. Luca Signorelli (1441—1523) atvaizdu. Signorelli buvo žymus anų laikų dailininkas, nupiešęs daugelį gerų freskų: pop. Siksto IV paveikslų Sikstino koplyčioje "Mozės gyvenimas", Lorenzui Mediči paveikslą "Pano mokykla", Orvieto katedrai freskas "Antikristo atėjimas", "Nuodėmingojo nubaudimas", "Pasaulio galas" ir kt. Augščiau minėto p. ženklo piešiniui panaudotas vienas gabalas jo freskos "Antikristo atėjimas", kuriame dailininkas nupiešė pats save ir tėvą Fra Angelico.

SAARO krašto paštas išleido savo augščiausią betkada išleistą vertę — 500 frankų p. ženklą. Ženklo piešinyje parodyta laike karo sugriautoji šv. Liudviko bažnyčia Saarbruckene. Bažnyčios likusios tiktai sienos, bokštas visiškai numuštas. Matomai, kad bažnyčia dabar atstatoma, nes iš priekio apstatyta laiptais.

SOV. SĄJUNGOJE po ilgesnės pertraukos vėl pradėjo birti pašto ženklai kaip iš gausybės rago: 1) 40 kap. ženklas paminėjimui 65 m. nuo gimimo V. V. Kuibyševo (1888 — 1935). Jis buvo vienas iš bolševikų vadų, kovojęs 1919 m. prieš baltuosius generolus, vėliau Politbiuro narys. Jo vardu pavadintas rusų miestas Samara. 2) 40 kap. ženklas paminėjimui 60 m. nuo gimimo bolševikų poeto Vladimir V. Majekovskio (1893—1930). 3) 40 kap. ženklas paminėjimui 125 m. nuo gimimo rusų rašytojo ir literatūros kritiko Nikolaj G.Černiševskio (1828—1889). Jis buvo kairiųjų pažiūrų ir caro buvo ilgą laiką ištremtas į Sibirą. 4) 40 kap. ženklas paminėjimui 100 m. nuo gimimo rusų rašytojo Vladimir G. Korolenko (1853—1921). Korolenko rašė apysakas ir romanus daugiausia iš rusų valstiečių gyvenimo. Kaikurie jo dalykėliai išversti ir lietuvių kalbon. 5) 1 rub. ženklas paminėjimui 125 m. nuo gimimo garsaus rusų rašytojo grafo Lev N. Tolstojaus (1828 — 1910). Ženklo piešinyje parodytas Tolstojus, sėdįs prie raštais apkrauto stalo. 6) Serija iš 6 p. ženklų Volgos — Dono kanalo atidarymo proga (5 ž. po 40 kap. ir 1 ž. 1 rub.). Ženklai daugiaspalviai, didelio formato. Ženkluose parodyti kanalo vaizdai, šliūžai, užtvanka, kanalo įtaka į Volgą. Kanalo pastatai ir įrenginiai, bent pašto ženkluose, atrodo impozantiškai. Tik nepasakyta, kiek vergų paklojo savo galvas bekasdami šį kanalą.

VATIKANO paštas, minėdamas 700 m. sukaktį nuo mirties šv. Klaros iš Asyžiaus, išleido 2 gražius trispalvius p. ženklus 25 ir 35 lirų vertės su šventosios atvaizdu. Ženklo piešinys padarytas pagal seną dail. Giotto šventosios Klaros paveikslą.

Staigios vaikų mirtys

Pastebėta dažnai pasitaikančių staigių mirčių vaikų, kurie būna visiškai sveiki. Ieškant to priežasčių anksčiau buvo manoma gal jie uždūsta, gal jų liaukos sutrinka. Tačiau dabar dr. Judge "Postgraduate Medicine" žurnale skelbia, kad dažniausiai čia būna kaltas įtraukimas į plaučius skysčių ar pieno, kuriuo maitinasi. Dėl to daktaras, kiek galima, rekomenduoja vaikus guldyti kniūpsčius. Antra mirties priežastis — užsikrėtimai, ypač plaučių uždegimu.

Slaptos širdies ligos

JAV medikų žurnalas praneša, kad, darant pomirtinius skrodimus Korėjoje žuvusių amerikiečių karių, rasta, jog didelė jų dalis (vienu atsitikimu — daugiau kaip trys iš keturių) turėjo kokius nors širdies defektus, pradedant nuo širdies arterijų sustorėjimo, baigiant jų kaikurių šakų visišku užsikimšimu Ištirta 300 karių, kurių amžiaus vidurkis — apie 22 m. Nei pas vieną iš jų gyvą nebuvo pastebėta širdies ligos ženklų. Gydytojai nebandė nustatyti, ar tie širdies sutrikimai turi ryšio su kautynių

Nauji vaistai

— Upjohn bendrovė, Kalamazoo, Mich., išrado vaistą, vadinamą pamine, kurs susilpnina nervo veikimą ir tuo būdu sumažinamas rūgščių bėgimas į skrandį, o nuo tų rūgščių daugiasiai ir susidaro skrandžio žaizdos.

— Šv. Barnabo ligoninės, esančios Newarke, N. J., gydytojai W. Leff ir H. Nussbaum išrado per burną priimamus vaistus, kurie padeda, kai širdies pumpavimas susilpnina ir dėl to organizme pradeda rinktis perdaug skysčių.

— Sr. P. S. Caplan skelbia išradimą naujo vaisto, kurs padės gelbėtis nuo arthritis. To vaisto vardas yra probenecid. Jis padeda iš organizmo išskirti šlapumo rūgštis, o šių rūgščių nuosėdos paprastai ir būna tos ligos priežastimi.

— Kraujo serumas, gaunamas po gimdymo, pasirodo, gerai padeda gydyti reumatinį arthritis.

Maskvos teismų istorija

Aleksander Orlov, kurs Ispanijos pilietinio karo metu vadovavo Rusijos slaptajai policijai tame krašte ir kurs nuo 1938 metų, metęs tarnybą Kremliaus satrapams, gyvena JAV-se, parašė knygą apie Maskvos teismus 1936, 1937 ir 1938 metais. Jis turėjo progos matyti kaikurias to proceso stenogramas ir kalbėti su kaikuriais tardytojais, kurie dabar jau likviduoti, nes perdaug žinojo. Knygos pavadinimas "The Secret History of Stalin's Crimes".

Disertacijų leidykla

Duesseldorfe, Vokietijoje, įsteigta Zentral-Verein fuer Dissertationen (Disertacijų Centrinė sąjunga). Ši įstaiga rūpinsis palankiausiomis sąlygomis išleisti geresnes disertacijas ir habilitacijos darbus. Ji reikale daro ir tų mokslinių veikalų mikrofilmus.

Užtenka 7 val miego

Fiziologas dr. N. Kleitman, profesorius Chicagos universitete, išstudijavęs miego įpročius arktikoje ir juos palyginęs su kitu vietų gyventojų įpročiais bei jų savijauta, priėjo išvados, kad normaliose sąlygose septynių valandų miegas organizmui yra pakankamas.

MICHAELS LOUNGE — Mike Russo sav.
Geriausi maišyti gėrimai — degtinės pasirinkimas
RASITE GERIAUSIĄ PASILINKSMINIMĄ SAVAITGALIAIS
Atdara kasdien iki 4 val. ryto
4038 S. Oak Park Ave., Stickney, Ill. Tel. GUnderson 4-9635

MES NORIME JUMS PATARNAUTI !
Didelis Pasirinkimas
Lietuvių Maisto Krautuvėj

Gardžių dešrų; kaimiško sviesto; užsieninių maisto produktų; tikro bičių medaus; grybų ir kitų produktų.
Valandos kasdien: nuo 7 val. ryto iki 10 val. vak. Sekmadieniais visa diena dėl jūsų patogumo.
BORDEN'S PIENO PRODUKTAI
MIDWEST STORE
2515 West 69th Str. REpublic 7-9259

Maloniai kviečiame visus atsilankyti į
LIETUVOS GAIL. SESERŲ DRAUGIJOS
— Rengiamą —
KONCERTĄ-BALIŲ
įvykstantį sekmad. 1953 m. lapkr. 8 d.
Dariaus-Girėno salėje, 4416 S. Western
PROGRAMOJ: 1. Valentina Cinkaitė, solistė, 2. Savo kūrinius skaitys Vyt. Kasniūnas, 3. Simo Velbasio Paleto Studija. Akomponuoja muz. V. Jakubėnas.
Po koncerto ŠOKIAI. Groja B. Jonušo orkes. Veiks turtinga loterija, bufetas. Pradžia 5 v.v.
Kvietimai gaunami pas gail. seseris ir prie durų. Visas pelnas skiriamas Vokietijoj ligoniams ir vargo mokykloms.